

RAZPIS

N
A
G
R
A
D

DRŽAVNO TOŽILSTVO v LJUBLJANI

Došlo 16. IX. 1930.

ŽENA

IN

DOM

9

Eia popeia!

*Taki so naši malčki. Brezskrbno
 leze mali nagajivček čez vzglavnike
 in blazine, da bi se poigral s svojo
 sestrico. Naj ima dele veseleje.
 Kaj za to, če pri tem pomažejo
 male ročice blazine in čipke!
 Mama ima vendar*

Persil

Stalno
 menjavanje modnih
 barv finih damskih
 čevljev naj ne vzne-
 mirja naše gospe
 in gospodične, ker
 lahko prebarvajo
 svoje čevlje z
 Braunsovo
 barvo za usnje
 «Vilbra»

Vilbra
 barva
 kot
 novo!

Glej,
 mamica,
 kako krasno sem si sama pobarvala obleko z
Brauns^{ova} barvo za sukno!
 Pomisli, koliko denarja sem si
 s tem prihranila!

Moderno električno razsvetljavo

v vaših stanovanjih si uredite z našimi najmodernejšimi električnimi lestenci, skulicami (ampulami) in drugimi svetilkami. Veliko izbiri električnih likalnikov, posod za kuho, ogrevalnih plošč, sesalcev prahu in drugih električnih aparatov za gospodinjstvo in kosmetiko nudi

„LUX“

družba z o. z.

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta

Telefon int. 2225 (Palača Pokojniškega zavoda)

SEDAJ JE ČAS

da si ogledate tvorniško zalogo gramofonov in veliko izbiri upogljivih ter nezlomljivih plošč.

„Tehnik“, JOS. BANJAI

Ljubljana, Miklošičeva cesta 20
(v palači Okrožnega urada).

Priložnostni nakup vseh vrst koles, šivalnih strojev itd.

Za lepo rokó, elegantno peró!

Seveda mora pero biti prvovrstno tudi v sestavi in preprosto v rabi. Naše pero se lahko polni brez vsake priprave: treba je le pomočiti v črnilo in v eni sekundi je polno.

To je pero, ki Vam nikoli ne zamaže ne obleke ne rok.

Naša originalna ameriška nalivna peresa so zlata in imajo osmiridijsko konico, ki se ne obrabi.

Poleg tega je držalo nezdroljivo.

Nalivna peresa dobite pri nas v veliki izbiri in vseh barvah: perl, mahagoni, oniks, moirée, črna itd.

Specialna trgovina za nalivna peresa, pisarniške stroje in opremo:

Telefon
3 4 5 6

A. PRELOG

LJUBLJANA
MARIJIN TRG

Za vsako naročnico primerna nagrada

Po dvakrat na dan dobivamo pošto, ki prihaja iz vseh krajev Jugoslavije, iz Avstrije, Nemčije, Belgije, Amerike in celo iz Egipta. Pisma in dopisnice se porazdele v rešitev posameznim urednicam. Čim več je pisem, dopisnic, nasvetov, vprašanj in naročil, tem večje je naše veselje. Kopica pošte dokazuje, da imajo naročnice do nas popolno zaupanje.

Konzorcij revije «Žena in dom» ima iskreno željo, da nudi svojim čitateljicam ne samo dobro in izbrano berilo, temveč da svojim naročnicam pomaga tudi z dejanji in nasveti. Saj ima vsaka žena, mati ali dekle toliko skrbi in toliko vprašanj, ki jih sama ne more rešiti. Večkrat ne ve, kam bi se obrnila. Sočasno stvari, ki jih ne more in ne sme vsakomur zaupati. V takih težkih dneh se spomni na svoj list «Ženo in dom» in sporoči uredništvu svoje težnje. Če je le mogoče, ji uredništvo odgovori takoj, če pa je treba kaj poizvedeti, pa dobi odgovor po nekaj dneh.

Čitateljice revije «Žena in dom» torej ne dobe samo poučnega berila, ampak dobe na vsako vprašanje dober nasvet ali vsaj stvarjen odgovor. Želimo le, da bi mogli pomagati vsaki naročnici in da bi se čitateljice velikokrat obračale na naš list z vprašanji ali pa z dobrimi nasveti ali pa da bi nam sporočile imena znank in prijateljic, ki se žele naročiti na «Ženo in dom».

Naročnicam, ki nam pomagajo pridobivati novih naročnic, se hočemo oddolžiti za njih trud in ljubeznivost, ki jo izkazujejo listu, z nagradami. Iskreno želimo, da nam pomagajo pri pridobivanju novih naročnic vse naše čitateljice. Tiste, ki nam pridobijo novih naročnic, si lahko same izberejo nagrade po svojem okusu. Prosimo, da nam vsaka čitateljica pridobi vsaj po dve novi naročnici. To ni težko, ker je list dober, kar nam dokazujejo številne pohvale z vseh strani. Naročnina je tako malenkostna, da jo zmore tudi revno dekle. «Žena in dom» zasluži, da se ji pridobi čim več novih naročnic.

Nagrade so te-le:

I. tiste, ki pridobijo 100 novih naročnic, dobe:

garnituro jedilnega orodja («Berndorf»); 26 kosov velikih žlic, kavni žlic, nožev in vilic, dve zajemalki; vse iz «Alpaka», ali pa:

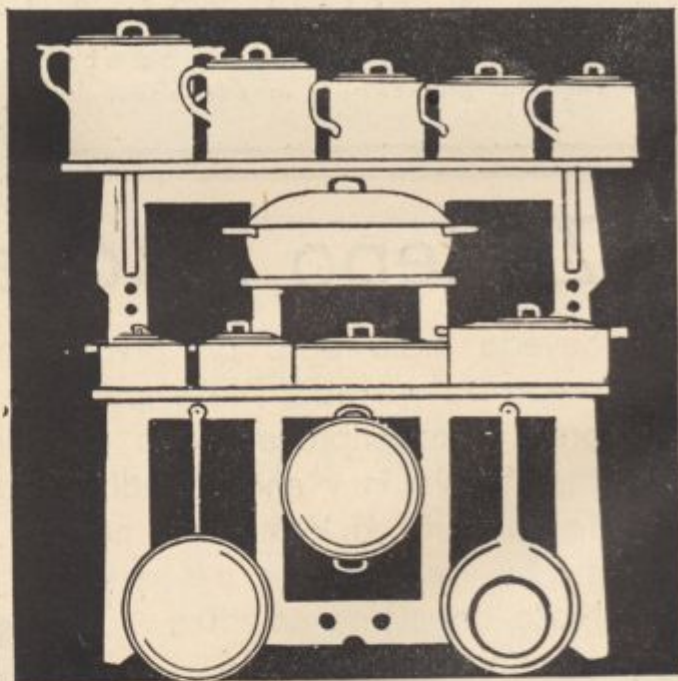
I. nagrada.

garnituro kuhinjske posode iz aluminija s politirano polico (26 kosov), ali pa:
36 metrov finega šifona, ali pa:
dvoceven radioapar, ali pa:
jedilno garnituro iz finega porcelana za šest oseb;

II. tiste, ki pridobijo 50 novih naročnic, dobe:

elegantno in moderno namizno ali stropno svetiljko, ali pa:
12 brisač, ali pa:
obleko iz pralne svile, ali pa:
obleko iz trikoja, ali pa:
23 metrov šifona;

I. nagrada.

III. tiste, ki pridobijo 30 novih naročnic, dobe:

namizno garnituro: prt in šest servijet, ali pa:
keramiko (Marija z detetom, sv. Krištof, sv. Magdalena ali pa Kranjec in Kranjica), ali pa:
fino zapestno damsko uro, ali pa:
gramofon;

IV. tiste, ki pridobijo 20 novih naročnic, dobe:

sportno garnituro (sveater, dokolenke, obujke in rokavice), ali pa:
garnituro zajemalk z obešalnikom, ali pa:
namizno svetiljko, ali pa:
eleganten damski dežnik, ali pa:
fino usnjeno torbico, ali pa:
garnituro iz porcelana za čaj ali kavo, ali pa:
12 finih robcev;

II. nagrada.

III. nagrada.

III. nagrada.

V. nagrada.

S
L
I
K
E

N
A
G
R
A
D

III. nagrada.

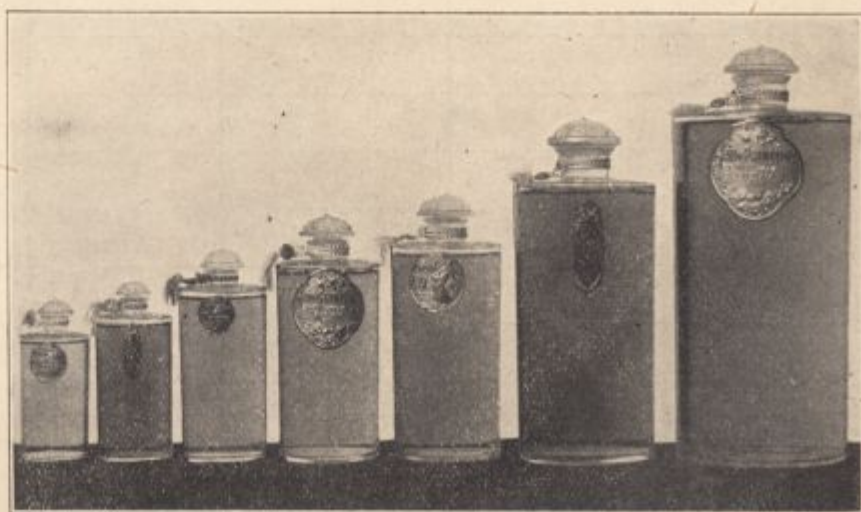
PRINESEMO
TUDI
V ŠTEVILKI 10

V. nagrada.

IV. in VI. nagrada.

V., VI. in VII. nagrada.

V. tiste, ki pridobe 10 novih naročnic, dobe:

vazo iz medi za cvetice, ali pa:
kombinežo iz svilenega trikoja, ali pa:
batik svileno ruto, ali pa:
batik svilo za blazine, ali pa:
sveater za sport, ali pa:
elegantno damsko torbico, ali pa:
steklenico (200 gramov) najfinejše kolinske vode, ali pa:
šest finih robcev, ali pa:
otroške igrače po izberi;

VI. tiste, ki pridobe 5 novih naročnic, dobe:

Weekend kovčeg (51 cm × 23 cm), ali pa:
damsko torbico, ali pa:
pulover, ali pa:
sportne dokolenke, ali pa:
svilene hlače, ali pa:
fine svilene nogavice, ali pa:
vazo za cvetice, ali pa:
steklenico kolinske vode (75 gramov), ali pa:
razpršilec s kolinsko vodo;

VII. tiste, ki pridobe 2 novi naročnici, dobe:

denarnico, ali pa:
par smučarskih rokavic, ali pa:
par obujk, ali pa:
razpršilec s kolinsko vodo, ali pa:
vazo, ali pa:
stenski prt (75 × 50 cm) s poljubnim tiskanim vzorcem (vzorci so naslikani na prilogi za ročna dela, ali pa:
steklenico kolinske vode;

VIII. tudi tiste, ki pridobe 1 novo naročnico, dobe primerno nagrado.

Kakor smo rekli, si lahko vsaka naročnica darilo sama izbere. Treba je le, da pridobi nekaj znank in prijateljic, ki podpišejo naročilo v zadnjem razpredelku prijavnice. Izpopolnjena prijavnica naj se pošlje upravi: »Žena in dom«, Ljubljana, Prule 11.

Da olajšamo pridobivanje novih naročnic tudi med tistimi, ki težko plačajo naenkrat vseletno naročnino, plačajo lahko nove naročnice naročnino za leto 1931. v treh mesečnih obrokih, in sicer 20 Din do 2. oktobra t.l., 20 Din do 2. novembra t.l., 30 Din do 5. decembra t.l. ali pa naenkrat za vse leto Din 68. Vse nove naročnice dobe januarsko številko s prilogo vred že 17. decembra t.l. Ker bodo naročnino že naprej plačale, dobe še kot nagrado lepo ilustriran koledar za leto 1931., tiskan v več barvah na 96 straneh v velikosti 16 × 23 cm. Tak koledar dobe tudi vse tiste letošnje naročnice, ki bodo decembra meseca plačale naročnino za leto 1931.

Ko bo uprava prejela prijavnice, bo poslala nabiralčicam primerno število položnic, ki jih bodo one razdelile po tri položnice nanovo prijavljenim naročnicam. Ko bo naročnina novih naročnic plačana za vse leto, dobe nabiralke zgoraj določeno nagrado pri upravi v Ljubljani, Prule 11.

Vsaka nabiralka naj že v prijavnem listu navede, katero nagrado naj ji pošljemo.

Poudarjamo, da je veliko število naročnic v korist listu, ker le veliko število čitateljic omogoči, da se revija stalno izboljšuje in izpopolnjuje. Izjavljamo na tem mestu, da ne bomo pozabili tistih naših prijateljic, ki nam pomagajo pri listu s pridobivanjem novih naročnic in z dobrimi nasveti. Vsako posamezno čitateljico lepo prosimo, da si vzame naše besede k srcu in da izkuša pridobiti za prihodnje leto vsaj dve novi čitateljici. Hvaležni ji bomo zato.

Odrežite!

Vzorec nabiralne pole.

UPRAVI REVije „ŽENA IN DOM“

LJUBLJANA

Prule št. 11

Glede na Vaš razpis v deveti številki Vam pošiljam naslovov, katerim pošljite 15. decembra prvo številko. Ko bodo naročnine vplačane, mi pošljite nagrado

Zap. št.	Ime nove naročnice	Bivališče	Cesta	Hiš. št.	Zadnja pošta	Podpisana naročam revijo „Žena in dom“ za leto 1931. in bom plačala naročnino do 10. XII. 1930 (podpis):
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						

Razločen podpis nabiralke:

Bivališče:

Zadnja pošta:

ŽENA IN DOM

Letnik I.

V Ljubljani, dne 15. septembra 1930.

Štev. 9.

M. bar. Ebner - Eschenbachova: **Mura**

Cigani so prišli v vas in se ušatorili pri pokopališču zunaj vasi. Ženske in otroci so se klatili po okolici ter prosjačili, moški so krpali verige in kotle, na občini pa so jim dovolili, da smejo ostati v vasi, dokler bo zanje kaj dela in zaslužka.

Preden pa je potekel rok, je tolpa izginila iz kraja. Neko poletno jutro so vaščani opazili, da je prazen travnik, kjer so prejšnje dni stali revni, z raztrganimi plahtami pokriti ciganski vozovi in kjer so se pasla mršava kljuseta. Odneljali so se v gluhi noči tako tiho, da živa duša v vasi ni čula njih odhoda.

Kmetice so štele kuretino, gospodarji so pregledovali skednje, meneč, da so rokovnjači gotovo kaj izmeknili in jo zato tako naglo nobrisali. Kmalu se je pa pokazalo, da osumljenci ne le niso ničesar ukradli, ampak da so celo nekaj malega pustili za spomin. V visoki travi poleg pokopališkega zidu so namreč našli fantička, nagega, kakor ga je bog ustvaril. Bilo mu je kvečemu dve leti, imel je zelo belo kožo in redke svetloplave laske. Našla ga je Kolarjeva vdova, ko je šla na njivo repo plet, in je takoj dejala, da so to dete cigani bog ve kdaj in kje ukradli in ga zdi odložili, ker je tako ubogo in neboljeno in bi jim nikoli ne moglo koristiti. Pobrala je otročička s tal in ga radovedno obračala in sukala, meneč, da najde na drobnem telescu kakšno znamenje: stvar bi dali v liste in starši, ki gotovo v strahu in obupu iščejo in poizvedujejo, bi po posebnem znaku spoznali svoje dete in prišli ponje. Toda ves trud je bil zaman; na detetu ni bilo nikjer nobenega znamenja. Ko so pozneje na vse strani skrbno povpraševali in razglašali, ni bilo ne duha ne sluha po ciganih, in tudi dečkovi starši se niso oglasili.

Vzela ga je k sebi stara Kolarica in delila z njim svojo revščino, seveda ne samo iz gole dobrotljivosti, ampak tudi v tihi nadi, da pridejo nekoč njegovi starši v slavi in sijaju in ga vzamejo s seboj, njej pa stokrat povrnejo, kar je revica storila za otroka. Toda umrla je čez nekaj let, ne da bi bila čakala plačila, in nihče v soseski ni vedel, kam bi z nieno zapuščino — z osirotelim najdenčkom. Ubožnice niso imeli in preveč odprtih rok tudi niso bili. Kdo pod milim bogom naj bi se brigal za ubogo napol sestradano stvar, ki o njej niti

vedeli niso, ali je sploh krščena. «Krščanskega imena mu kratko in malo ne smemo dati», je dejal cerkovnik že izpočetka in vsi so mu pritrdili; a na vdovino vprašanje: «I kakšno pa?» ni vedel nihče odgovora. «Dajte mu torej provizorno ime», je odločil gospod učitelj; napol gluha ženica je ujela samo prva dva zloga ter imenovala fantička Provi Ciganček, ker so ga bili pustili cigani. Po njeni smrti je šel po soseski samo en glas, da Proviu ni mogoče voščiti boljšega kakor da ga reši smrt kar najhitreje tega bednega življenja. Siromak je živel ob ostankih, se oblačil v cape, ki so jih drugi vrgli v stran, najsi so bile od dečkov ali deklic — hodil je bos in razoglav, bil tepen, psovan, zaničevan in sovražen in je seveda tepel, psoval, zaničeval in sovražil. Ko je začel hoditi v šolo, je k dvema lepima imenoma, ki ji je že imel, dobil še tretje: prijel se ga je pridevek «izmeček» in prizadeval si je na vse kriplje, da bi ga opravičil.

V tisti vasi je živela krčmarica Šobarica, dobra in poštena duša. Preteklo jesen je prestal Provi v kotu njenega skednja nevarno bolezen, kajpak brez zdravnika in brez najmanjše postrežbe; le dobra krčmarica je vsak dan prišla pogledat, ali sirota še ni izdihnila, in mu pri tej priliki postavila pred ležišče latvico mleka. Te človekoljubne navade tudi potem ni opustila, ko je ozdravel. Oglašal se je točno ob petih, stopil na prag gostilniške sobe in zaklical: «Moje mleko!» Dobil ga je in šel svojo pot. Ali neko jutro se je stvar iztekla malo drugače. Krčmar, ki je navadno prespal svojo večerno pijanost v postelji, je bil to noč obležal na klopi v krčmi; prebudil se je prav v trenutku, ko je stopil Provi na prag in zahteval mleka. «Kaj pravi smrkavec? Kaj bi rad?» Krčmar se je iztegaval in zleceval; kajti ležišče je bilo trdo in robato, vsi udje so ga boleli in bil je slabe volje. Trda grča je to jutro naletela na silno trd klin. «Ne zahtevati, ampak prositi moraš, paglavec! Kaj ne znaš prositi?» Fant je na široko odprl brezbarvne oči, njegov ozki obraz se je še bolj zdaljšal kakor sicer, skremžil je svoja velika bleda usta in se odrezal: «Ne!»

Plačilo za to besedico ga je pri tisti priči doletelo. Krčmar je planil pokonci, ga za zajtrk prav neusmiljeno premlatil in vrgel skozi

vrata na plano. Taki in enaki mali prigradki pa niso dečka kar nič genili. Drugo jutro je prišel kakor po navadi po »svoje« mleko. Dobro ženica mu ga je dala polno latvico, a povrh še dober nauk: »Fant, nauči se vendar prositi, veš? — prositi. Lej, dovolj si že velik, gotovo — i seveda, če bi se o tebi le vedelo kaj gotovega — gotovo imaš že štirinajst let. Torej zapomni si, da od jutri nadalje ne dobiš mleka, ako ne boš prosil.« Pri tem je vztrajala, dasi se ji je v srce smilil. Provi je vedel, kako ji je težko, in njena žalost ga je navdajala z neznanskim veseljem; prijalo je njegovi malopridni domišljavosti, da more on, ubogi izvrženec, ki mu živ krst ne ve pravega imena, najbogatejši ženi v soseski kaliti veselje in jo spravljati v zlo voljo. Otožno je zrla za njim, kadar je stopal brez pozdrava mimo njenih vrat na delo v kamnolomu.

Tam je delal na dnini pri cestarju, ki ga je bil vzel na hrano in mu dajal prenočišče v kozjem hlevu. Cestar je bil edini človek v soseski, ki se mu ni bilo treba bati, da bi mu Provi kvarno vplival na njegove otroke. Imel je sicer pet dečkov, ali ti se niti v »izmečkovi« družbi niso mogli naučiti novih hudobij, ker so itak že vse poznali; zlasti so se odlikovali kot mojstri v trpinčenju živali. Koze, kunci in kokoši, ki so jih imeli cestarjevi, in pa domači pes, uboga Mura: vse te živali so pričale, njih brazgotine, pohabljenе noge in polomljene peruti so glasno oznanjale žalostno slavo malopridnih dečkov. Provi je obhajalo veselje pri pogledu na sirove čine, ki jih je zdaj užival malone vsako uro. Lovil je manjšim dečkom ptice in jim jih dajal »za igračko«; nesrečne živalce so bile lahko vsele, če niso imele preveč trdnega življenja.

Največja reva od vseh rev pri hiši je pa bila stara Mura. Hodila je le še po treh nogah in imela le še eno oko. Brca prvorojenca izmed mučiteljev jo je bila ohromila, lučaj s kamnom ji je bil izbil oko. Navzlic tem napakam je nosila svoj predrzni smrček nesramno visoko in repek pokonci; srdito je zalajala nad vsakim tujim psom, ki se je pritepel okoli ogla, in ko je zbežal, se je še dolgo časa slišalo njeno porogljivo bevskanje. Cestarjevih sinov se je bala, njih očeta je črtila; zakaj vselej ji je pobral psičke takoj po rojstvu, pustivši ji samo enega, in jih nesel v vodo.

Prav tedaj, ko je tolkel Provi kamenje in preseval pesek, je imela Mura še v visoki starosti štiri psičke in od teh so morali trije takoj v vodo. Saj je bila mati stara in slabotna, da je mogla rediti komaj enega, in ni bilo težko uganiti, da so ji dnevi šteti. Posel utapljanja je prepustil oče najstarejšemu sinu Antonu, ki ga pa topot ni kar nič mikalo, pasti se na bolečinah uboge pasje matere; kadar je namreč imela mlade, je bila popadljiva ko volk.

«Oče se je boji,» je dejal Provi, »zato naj opravi jaz. Pojdi z mano in drži jo za gobec, da me ne ugrizne, ko ji bom pobiral psičke!«

V leseni pregraji poleg kozjega hleva je ležala črna Mura, zvita na pesti slame, pod njo in okoli nje so kobacali mladiči, cvilili in iskali s slepimi očmi ter tipali z mehкими, slabimi tačicami. Ko sta se dečka približala, je Mura dvignila glavo, sovražno zarenčala in pokazala zobe.

«Mrcina ti prismojena!» je kriknil Anton in iztegnil roko napol jezno, napol boječe po enem izmed mladičev. «Drži jo, drži jo, da me ne ukolje!»

«Že prav, če te ukolje», si misli Provi. Ni mu prišlo na misel, da bi se zaradi Antona spustil v tako nevaren boj s psico; bilo mu je le za svojo varnost in poslužil se je vojne zvižaje: počepnil je na tla in jel s sladkim glasom: «Ti uboga Mura, ti sirotica! Nič se ne boj, ubožica! Takole, pridna bodi... saj ti nočeva nič hudega, samo psičke ti pobereva, no kajpak!»

Mura je še malo omahovala in renčala, toda nič več tako sovražno in skoro že v znak zadovoljstva. Pomena besed, ki jih je govoril Provi, seveda ni umela, ali umela je njih mili, tolažilni glas in temu je zaupala. Kaj je vedela ubožica o zvižajanosti in hinavščini sveta! Človek jo gladi in ji privoščí dobro besedo, torej ima le dobre namene. Brezskrbno se je vlegla, se pustila božati ter je zamežala pod rahlimi dotiki človeške roke, kakor da se je polašča blažen sen; tiščala je gobček v Provi jevo pest in mu lizala roko v prisrčni hvaležnosti.

«No torej!» je viknil na tovariša. «Zagrabí jih!» Bliskovito je zagrabil Anton in v trenutku skočil s tremi psički v naročju iz pregraje; nato jo je ubral nizdol po bregu proti ribniku. Provi je hitel za njim; utapljanje psičkov je bila zanj glavna zabava in ni je smel zamuditi.

Odslej je postala Murina sosesčina Proviu nekam čudno zoprna. Le slabo zbite deske so ločile njegovo ležišče od nje in malone vsako noč ga je motila s svojim cviljenjem. Starki se je bržkone zmešalo, sicer bi ji sčasoma vendarle šlo v glavo, da so mladiči izginili in da je ves njen trud, vse iskanje zaman. Topot ni nehala iskati. Zdelo se je, da vsak dan sproti pozabi, da je že prejšnje dni preiskala brezuspešno vse koticke. Vohala je in praskala po vratih, razkopavala svoje uborno ležišče, se splazila v kot in se stisnila za skladanico drv, prevrnila v kotu nekaj lopat in zbežala vsa v strahu. Nekaj časa je mirovala, nato je začela iznova iskati. Njeno beganje iz kota v kot ga je budilo, in vendar je v prejšnjih časih mirno spal sredi mukajočeve goveje živine. Saj je v spanju prespal vse, lakoto in žejo; zato je bilo treba seveda glo-

bokega, trdnega spanja, ki ga je pa zdaj čisto zapustilo, kajti vznemirjala ga je iztikajoča in vohajoča Mura. V hlevu je bilo vroče ko v peklu, ker je sonce pripekalo ves dan na streho; ali dečku je ponoči večkrat lil mrzel pot raz čelo. Ni se mogel otresti misli, da stvar ne bo kar sama ob sebi, da tiči v tem gotovo kaj nadnaravnega. Seveda, Anton trdi, da ni nič nadnaravnega. Pa Anton končno ni najpametnejši in Proviju se je včasih zdelo, da je celo velik osel; tega mu seve ne sme nihče reči, ker bi ga oče in sin — Provi je to že večkrat izkusil — strahovito premlatila. V cestarjevih je naletel na mojstre, ki so ga krotili z batinami in lakoto. «Kaj si, srboritec, zopet kruha sit?» se je glasilo pri najmanjši upornosti, in gospodar mu je utrgal pri dnevnem odmerku že itak slabe in nezadostne hrane kar polovico. «Vsak drugi bi že zdavnaj poginil», je dejal sam pri sebi; njega pa še ni bilo volja umreti, hotel je imeti še mnogo, mnogo časa, da vrne ljudem s slabim, kar so mu slabega storili. Da jih je bilo nekaj med njimi, ki so mu izkazovali dobrote, je že zdavnaj pozabil; krčmarico pa, to staro coprnico, je smrtno sovražil. Zakaj mu ni ničesar več darovala, ko je imela toliko denarja in vsega v izobilju? Gotovo ne ve kam z bogastvom, in vendar mu ni dala ničesar zastonj, hotela je, da jo prosi, prosi za tisto bore kapljico mleka. Kako ga je gledala, kadar je šel mimo... Tako rekoč izzivalno: «Prosi vendar!» — «Šema neumna, dolgo bo čakala!» Zadnjič ga je celo ogovorila: «Kakšen si! Lakota ti gleda iz oči. Kaj še ne znaš prositi?» Zalučal ji je v obraz drzno psovko in stopal dalje.

Minil je teden. Mura se še ni umirila, ampak posebno ponoči neprestano iztikala in vohala po kotih svoje pregraje. Tako se je zgodilo, da je nekoč zbudila Provija v prav nesrečni uri. Po končanem dnevnem delu je moral zvečer gnati koze v sosednjo vas, kamor jih je bil cestar prodal; zato se je zleknil precej pozno na ležišče iz žaganja in umazanega sena. «Kaj še ne bo konca te preklete nadloge, ko bi si tako rad privoščil nekaj ur nemotenega spanja?» Psica je praskala in iskala. Provi je grozil in butal z nog ob leseno stežo. Deske so se končno vdale, del ograje je padel z ropotom na pasje ležišče. Psica je od strahu zatulila, mladič je zacvilil, nato je bilo vse tiho. «Kaj bo zdaj mir, mrcina?» je mrmral deček, legel nazaj ter potisnil kolena prav pod brado, ker tako se je najboljše spalo. Pa spanec nikakor ni hotel priti, dasi je bilo naokoli vse tiho. Prikradle so se misli, povsem nove misli, kakršne mu še nikdar niso šle po glavi. Kajpada, Mura je bila res mrha s svojim neprestanim iskanjem; pa da je njegova mati iskala njega takole neumorno, bi ga bila gotovo našla. Morda pa niti ni želela, da ga najdejo, morda ga niso cigani ukradli, mati — ničvrednica! — jim ga je morda podarila in še celo

povrhu plačala, da so ga rajši vzeli... Seveda, sramovala se ga je, bila je gotovo kaj boljše, hči kakšnega krčmarja ali posestnika... Oj, ko bi bila iz krčme in bi ga bila obdržala... Vsako nedeljo bi se ga nalezal, v ponedeljek bi postopal po krčmi in kegljišču in bi popival, pušil in se pretepal. Slikal si je to rajsko življenje v najrazkošnejših barvah, ko je začela Mura spet ječati in praskati in ga je iztrgala iz tako lepih sanj. Razkačen je planil pokonci, zagrabil poleno, stopil preko podrtih desak v pregrajo in udrihal, škrtaje z zobmi, proti tlom, kjer je begala Mura vsa v strahu iz kota v kot, da bi uskočila udarcem. Videl ni, kam zadeva, mlatil je na levo in desno, naprej in nazaj in naposled — zdajle jo je zadel, nekaj mehkega, živega je zadrgetalo pod besnim udarcem. Oglasilo se je kratko, tožno ječanje — udarilo mu je kakor obtožba skoro bolešno na ušesa... No, pa mrcina ima za zdaj dosti, bo vsaj nekaj časa mirovala.

Vrnil se je na ležišče, se skrčil in takoj zaspal.

Čez nekaj ur se je hipoma prebudil; bleščeč žarek solnca se je bil prikradel skozi špranjo v steni in mu zablisnil rdeče po obrazu. Odprl je oči in vstal; spomnil se je nočne dogodbe z Muro in neprijetno čuvstvo ga je obšlo. Ako jo je ponoči slučajno ubil, mu cestar, ki ne trpi, da bi se kdo vtikal v njegovo last, ne prizanese, ampak ga pošteno naklesti. «No kajpak!» si misli in sune z vsemi desetimi prsti v prašne lase, da odstrani senene bilke, ki so se bile zapletle vanje.

Tedaj se je med deskami nekaj zgenilo in se počasi plazilo bliže. Bila je uboga Mura s psičkom v gobcu; držala ga je za kožo na tilniku in ga močila s svojo krvjo, ki ji je v tenkem curku tekla iz gobca po prsih. Privlekla je mladiča do dečka in ga položila predenj; nato ga je porinila s smrčkom bliže k njegovi bosi nogi in se ozrla kvišku v njegov obraz. Njeno oko mu je govorilo več, kakor bi mogel povedati človeški jezik z najlepšimi besedami. Čital je v njem brezmejno zaupanje, iskreno prošnjo, ki jo je moral razumeti. Kakor je prodril solnčni žarek dečku skozi zaprte veke in ga prebudil iz spanja, tako je prešinil izraz teh oči oklep, ki je toliko časa odvrčal vsak boljši čut od njegovega srca. «Da, da!» so mu šepetale ustnice v odgovor njej, ki se je isti hip zgrudila, se še enkrat stresla in poginila... ki jo je ubil in ki je prišla, da mu umirajoča izroči siroto mladiča.

Provi je vztrepetal. Neznana, neodoljiva sila ga je zgrabila, je vihrala v vrtincu okoli njega. Ni se ji mogel ubraniti, vrgla ga je na tla. Primorala ga je, da je pritisnil lice na obraz mrtve psice, ga poljubljal in božal. Ta sila je klicala iz njega: «Da, da! Ti pač! Ti si bila mati!» Srce se mu je trgalo, vihar divje toge in pekoče boli je razsajal v njem in ga

pretresel v dno duše. Otrok, ki mu je srce napolnila nebeška bridkost usmiljenja, se je ihte zvijal na tleh, plakal za staro Muro in plakal nad ubogim mladičem, ki je cvilil in silil k materi ter iskal hrane; ali vir, ki je že prej tekkel tako skopo, je zdaj čisto usahnil.

«Tu ne dobiš ničesar več», je dejal Provi, vzel psička v roke, ga pritisnil k licu in sopel vanj; živalca je trepetala in milo cvilila. «Seveda, lačen si!» Kaj naj počne z varovančkom? Ko bi bila vsaj le še ena koza v hlevu, bi jo pomolzel, res bi jo, čeprav je bilo pod strašno kaznijo prepovedano. Ali koz ni več v hlevu; da bi pa kdo od cestarjevih dal le kapljo mleka za psa, na to ni misliti. «V vodo z njim!» poreko, kakor hitro zvedo, da je psica mrtva. «V vodo pojdeš», je dejal psičku, ki je bržkone po svoji materi podedoval dobro mnenje o njem; kajti stisnil se mu je k vratu, sesal na njegovem ušesu in mu ječe tožil lakoto. Kako naj mu pomaga, kaj naj mu dá jesti? Hrane, ki jo njemu dajejo, takale živalca ne prenese, za to je treba drugačnih želodcev. Hipoma mu skoči v glavo rešilna misel, vedel je, kako bi se dalo pomagati. Ali na ta način noče — rajši umre za lakoto; tako si je vbil v trdo bučo. Seveda se je polagoma porajalo v njem spoznanje, ki ga včeraj niti slutil ni — da je mnogo huje pustiti koga od gladu umreti, kakor pa sam od gladu poginiti. Psiček je nehal sesati na uhlju; saj je bilo brezuspešno. V tistem brezupu je zaprl oči, ki so bile luč stoprv ugledale, in Provi je čutil le še rahlo drgetanje drobnega telesca. V muki in grozi se je ozrl na mrtvo Muro. Seveda, kako naj mladič živi, če si mu ubil mater!

«Torej pojdiva!» je bruhal hipoma iz sebe, skočil iz hleva v pregrajo in krenil odločno po cesti proti vasi; stisnil je zobe, da so zaskripali, in se ni ozrl ne na levo ne na desno.

Na polju še ni bilo videti žive duše, šele v bližini hiš je postajalo živahneje. Zaspan vajenec je leno korakal čez cesto k vodnjaku, hlapec je vprezal močnega serca v voz.

Pred krčmo mu pride nasproti stara dekla, od nekdanj njegova zakleta sovražnica. Nezaupno ga pogleduje, dvigne pest in mu veli, naj se pobere. To ga ne moti; grdo jo pogleda, upre brado odločno k prsim in gre mimo nje kot človek, ki hoče z glavo skozi zid. Sedaj stopi skozi odprta kuhinjska vrata. Krčmarica stoji pri ognjišču in se ozre... Skoraj bi se ga bila bala, ko je stal pred njo, glas pa mu je bil tako hripav in bolesten, kakor da mu trga grlo, iz katerega je slednjič iztisnil besede:

«Šobarica, mati Šobarica, prosim vas za malo mleka.»

To je bil preobrat v srcu in usodi ubogega človeka.

John Galsworthy:

Poslednji ples

Ta novelica pripoveduje o plesalki Mati-Hari. V svetovni vojni je vohunila Nemcem na prid. Ko so ji dejanje dokazali, so jo ustrelili v Vincennesu pri Parizu dne 15. oktobra 1917. Devet let po njeni smrti se je ustvarila ob njenem spominu gloriola mučenice. Nemci bi bili radi dokazali, da je bila po nedolžnem obsojena na smrt. Zahtevali so obnovitev procesa. Dosti se je svoj čas pisalo o zajemljivem življenju te zagonetne in nenavadno nadarjene ženske. Zнала si je pridobiti zaupanje in naklonjenost najvišjih oseb. V času svojega procesa je imela na svoji strani kronane glave ter najvišje vojaške in diplomatične dostojanstvenike. Še celo španski kralj je prosil, da bi jo pomilostili.

Prelagatelj.

«Častita mati, plesalka je žalostna. Tiho sedi, glavo si podpira z roko in otrplo zre predse. Srce me boli, ko jo gledam. Prigovarjala sem ji, da bi molila — pa reva ne zna, nima vere. Tudi spovedati se noče. Ne veruje v Boga, je paganka. Častita mati, kaj bi napravili, da bi ji zadnje ure življenja zljajšali? Hotela sem, da bi mi povedala kaj iz svojega življenja, pa ni odgovorila. Tam sedi in gleda v praznino. Tako se mi smili — kaj nimamo ničesar, da bi jo malo potolažili, preden umrje? Tako ljubka in polna življenja, pa bo morala umreti nevernica! Tako mlada in lepa, pa bo ustreljena! Ali ni to grozno? — Oh, častita mati!»

Starejša majhna sestra je vzdignila roke in si jih na sivem platnu redovniškega krila na prsih navzkriž položila. Njene mirne, sive oči so se radovedno uprle v obraz predstojnice, ki se je odbijal po svoji voščeni bledoti od redovne avbe in sivega naličja. Ravna, suha postava predstojnice je bila videti kakor nadzemeljsko bitje brez telesa, samo belosivo krilo. Premišljevala je. Vohunka pod njenim nadzorstvom, plesalka ciganske krvi — baje mavrskega rodu — je izmamila od svojega ljubčka, francoskega pomorskega častnika, vojne tajnosti ter jih prodala Nemcem na španskem. Ko so jo zaslišali, je bila njena krivda dokazana. Odpeljali so jo v samostan

in jo tam izročili. Povelje se je glasilo: «Obdržite jo tu do petnajstega.» Ustrelili jo bodo — žensko! To je kruto. In vendar — mar ni bila vojna? In to je za Francosko.

Po daljšem molku je pogledala predstojnica na starejšo sestro in pristavila: «Poizkusim z njo. Pelji me v njeno celico.»

Tiho je vstopila. Plesalka je sedela na postelji. Vsa barva z njenih lic je izginila. Obrvi so bile ostro zarisane v ozkem obličju, črni lasje so zakrivali čelo v podobi obrnjenega V.

Iz njenih poltenih, a nežnih ustnic so bleščali beli zobje. Tesno sklenjene roke na prsih so menda zadrževale v nežnem telesu ogenj strasti. Oči so se svetile kakor peneč se malaga v kristalni čaši, bile so uprte v daljavo in so prodirale bele samostanske zidove kakor oči ujetega leoparda.

Ko jo je predstojnica vprašala: «Kaj bi lahko zate storili, otrok moj?» je zmignila z rameni in molčala. «Nesrečna si, otrok moj. Povedali so mi, da ne moliš — kako je to žalostno!» Lahen smehlaj je preletel obličje plesalki — kakor vonj iz daljnih cvetičnih gredic, kakor sladek slaboten glas, kakor dolg, nežen in tih poljub. Zmajala je z glavo. «Ne bomo te nadlegovale z vprašanji, dete moje, čutimo s teboj in te razumemo. Morda bi rada brala, morda bi rada vina — samo povej nam, česa si želiš, in vse ti dovolimo, samo da se razvedriš.» Plesalka je sklenila roke na glavi. Kretnja je bila krasna in mehka — vse telo polno, napeto. Lahna rdečica je oblila voščeno obličje prednici. «Ali bi nam hotela malo zaplesati, otrok moj?» Srečen, rajski smehlaj se je pokazal plesalki na ustnicah in ni ugasnil. «Oh, kako rada! To me silno veseli, madame!» — «No, prav. Prineso ti tvoje krilo in drevi prideš v refektorij. Če hočeš godbo, te bo spremljevala sestra Matilda, igra zelo lepo.» — «Godbo, godbo za nekaj preprostih plesov! Madame, ali smem kaditi?» — «Tisto pač, dete moje, takoj pošljem po cigarete!» Plesalka je iztegnila roke in predstojnica je čutila v svojih gorak stisk. «Jutri bo ta gorka roka mrzla in mrtva», si je mislila, pa jo je zazebljo pri srcu. «Au revoir, dete moje — — —»

«Prišla bo, da nam zapleše!» se je čulo po vsem samostanu. Kako napeto, nestrpno je vse pričakovalo večera. Klavir so prenesli v dvorano, note so bile pripravljene. Sestre so nemirno sedele, pri večerji šepetale in so se jedi komaj doteknile. Vse skupaj je bilo nekam nenavadno, nepričakovano! Majhni, veseli skratci spominov so nastopali iz minulih časov in rojili po glavah. Svet, pred katerim so se zaprle, svet, ki je bil za nje končana reč, se je oglasil z drobnimi spomini v srcih, ki so že davno nanj pozabila. Ah, kako je bilo vse to vznemirljivo. Večerja je bila kmalu v kraju; pribor so pospravili, mize in stole pa znesli iz obednice. Na dolgih klopeh ob zidu

je sedelo šestdeset belosivih postav z naličjem in čakalo. V sredi je sedela častita mati, pri klavirju pa sestra Matilda.

Naprej je šla starejša, majhna sestra, potlej se je prikazala v dolgo belo obednico plesalka z lahnim korakom, da se skoraj ni dotikala poda iz jelovega lesa. Vse glave so bile obrnjene stran — le predstojnica je sedela brezčutno pa z mirnim pogledom.

Plesalka je imela na sebi črno, svilenokrilo in srebrne čevljičke. Okoli pasa pa bogat, širok, zlat pas. Na prsih jo je krasil ozek srebrni lišp s črnimi čipkami. Roke so bile gole. V bujnih črnih kodrih je imela zataknjeno rdečo rožo, v roki je držala črno pahljačo iz slovinovine. Ustnice je imela le neznatno pobarvane, okoli oči nalahno počrtnjeno obličje, ki je bilo samo napudrano, je bilo podobno maski.

S povešenimi očmi se je ustavila sredi dvorane. Sestra Matilda je pričela igrati — plesalka je vzdignila pahljačo — — —

Bila je nebeško lepa pri plesu. Res, bila je nebeško lepa. Kakšna sugestivna sila je izhajala iz nje, s kakšno strastjo je plesala. Vse je bilo iznenadeno — oči vseh so obvisle na njej. Vse je nase tako priklenila, kakor oma mi kača z očarljivim pogledom svojo žrtev.

Predstojnica je opazovala plesalko in sestre. Uboga Lojzka! A precej zraven je videla mlado sestro Marijo s široko odprtimi očmi, ki so kar goltale in strastno plamtele. Kakor otrok z odprtimi usti in očmi je razumevala in se tresla. Sestra Marija, tako mlada še, komaj ji je dvajset let — nje zaročenec je padel na bojišču pred letom dni — še ni dolgo tukaj. Sestra Marija, prva lepota v vsem samostanu! Kako krčevito stiska roke na kolenih! I no, na sestro Marijo, ravno na njo, gleda neprestano plesalka, sestri Mariji velja slednja kretnja vznemirljivega plesa, gibkih udov! Za sestro Marijo se nasmehuje plesalka s tem posebnim, trenutnim, nežnim, leskečim smehlajem, ki prihaja in ugaša na hrepenečih ustnicah. Podoba je bila, da se je ves večer sukalo zanimanje plesalke okoli sestre Marije, tako kakor čebela neprestano kroži nad priljubljeno cvetico.

Častita mati je imela bistre oči. Premišljevala je, ali je bil nje ples dobro delo ali plod peklensčka.

Tesno ob klopeh redovnic se je plesalka sukala in držala glavo pokonci. Oči so ji žarele. Zapeljiv pogled je zadel sestro Marijo. Rahlo se je doteknila s pahljačo in ji poslala — zračni poljub. In bil je konec.

«Gracias, senoras! Adios.» Z lahnim korakom, kakor je prišla, je zbežala iz dvorane s povešenimi očmi. Stara majhna sestra je šla za njo.

Vzdih se je izvil iz dolge vrste redovnic in — pritajen jok! «Idite v svoje celice, otroci moji!» Sestra Marija! Mlada redovnica s

solzami v očeh je stopila pred prednico. «Sestra Marija, prosi Boga, da bi tej ubogi duši grehe odpustil. To je žalostno, dete moje — idi in prosi Boga!» S kakšno ljubkostjo je odhajalo to dekle! Tudi ona je bila lepa in tako mlada! Častita mati je bolešno vzdihnila —

Bilo je mrzlo jutro in močan veter je vlekel preko polja. Plesalko so odpeljali med mašo v tihem spremstvu iz samostana. In čez dlje časa je v daljavi počila salva. S trepetajočimi ustnicami je molila častita mati za dušo, ki je tedaj plesala pred Bogom — — —

Franja Peruzzi

(Obraz z Barja.)

Najlepši zavinek Ljubljance je tam, kjer se odcepi izletniškemu čolnarju pot v Izico in se počiva-jočemu veslaču razgrne pred očmi kot okameneli privid jasna družina Kamniških planin in belega stolnega mesta pred njimi. Zada pa leži v lahni meglici razčarano Barje daleč tja do vznožja pre-roka Krima in majhne bele hišice bleste izpod red-kega drevja.

Ob izanski cesti nasproti barjanske šole stoji sta-rodavna gostilna pri Mokarju, kjer je pred mnogimi leti pogoščeval svoje odlične prijatelje iz Ljubljane in tujine gospod barja, učeni bivši bogoslovec in najboljši poznavalec in raziskovalec močvirnatga kraljestva, Martin Peruzzi. Od Mokarja dalje te pri-pelje pot po dolgem sadnem drevoredu po naden-o-urni hoji do vasi Lipe, domovanja Martinove žene in matere akademičnega kiparja Svitoslava, Franje.

Izansko-barjanski rod je žilav, iznajdljiv, bister in pretuhtan. Pred osuševanjem so bile tod poplave vsakdanji pojav, večna borba za obstoj in dušljiva samota je vzgojila neuklonljive žene, kakršna je ta preprosta mati enajstih otrok. Izmed njih je ostalo živih sedem.

Sedeminsedemdesetletna mati, rojena na Robu pri Velikih Laščah, je prišla v močvaro iz — ljubezni. So-rodniki ji niso branili samo zato, ker je bil rajnki Mar-tin tedaj že vdovec, še bolj je odvrčalo izvenbar-janske kmete nezaupanje do hodočnosti šotaste pu-stinje, «Eh, kaj boš tamkaj staremu vdovcu travo sejala in šoto žela», so dejali Franji. A njo je vleklo k učenemu samotarju iz Lip. Pustila je vnmear bo-gato ponudbo in šla premnogokrat ob tretji jutrnji uri sejat redek oves, nekaj rži, krompirja, a včasih še celo ajdo. Kosila je mačji rep in žabno, močvir-nate trave in spravljala ob povodnji živino na var-no. Iz ljubezni pa je rastel blagoslov. Stric Anton, možev brat, je malo pomagal, a največ pa pridnost in iznajdljivost zakonske dvojice same. Dom se je širil in večal. Martin je verjel v svoje Barje. Izprva je opozoril s svojimi proučevanji znanstveni svet

Franja Peruzzi.

na arheološko posebnost ljubljanskega barja. Kes-neje ga najdemo med prvimi poborniki osuševalne akcije in parcelizacije zemlje. Vplival je pa tudi po-litično na svoj barjanski rod in iz gospodarskih pre-udarkov podpiral tedanjega obnovitelja popotresne Ljubljane, župana Ivana Hribarja. Ob strani mu je kot vdana sodelavka stala soproga Franja. Ko je močvirje bolj in bolj ginilo in so pričeli izumirati stari barjanski ciparji in šotorezi, je Martin leta 1900, na cesti proti Črni vasi nenadoma preminil. Še isto leto ga je vleklo na svetovno razstavo v Pariz, a tisoč goldinarjev ni premogla ne domačija in ne vplivne zveze, čeprav je bil med strokovnjaki na Dunaju malone bolj poznan kot v domovini. Ko je umrl barjanski kralj, so prišli za vdovo Franjo težki časi. Prijateljske komisije so še obiskovale — včasih po čolnih — Martinovo domačijo, a obiski so po nje-govi smrti ponehaval bolj in bolj, kakor je to vedno in povsod. Mati Franja se je upregla v voz z osmero dece in je dvajset let uporno vlekla svoje breme sama. Vzorno je vzgojila štiri sinove in tri hčere. Domačijo v Lipah je oddala sinu Vladku, najstarejši, Miroslav, je uslužben pri železnici. Ponos rodbine je akademični kipar in profesor obrtne šole v Splitu, Svitoslav, znan po svojih pristno dojmljivih delih (na pr. Infanterist).

Žal, da ga je dolgoletna razdalja novemu rodu malce odmevala. Upati je, da ga zgodnja jesen živ-ljenja zopet združi z ožjo domovino in nam ž njo donese umetnikove zrele sadove. Najmlajši sin, inžen-er Stanko, je uslužben v Kranju, hči Pavla živi v Ameriki, Josipina je poročena z lastnikom tvrdke Fr. Škafar, in Milka, poročena Snaj, ima domačijo v Lipah.

Mati Franja pripoveduje s ponosom o svojem rodu. Govor ji je nagel, odsekan. Oči ji nemirno begajo.

kakor bi iskale tople besede ob spominu na 25letno zakonsko srečo. Od časa do časa — ko govori o rajnkem — se ozre na njegovo sliko: Bog mu daj večni mir in pokoj! Brez tega dostavka ne izreče moževega imena. Kakor vse žene, ki so mnogo prestale, ne govori rada o sebi. Njen spomin je izboren. O svaku Francu, pok. nadučitelju in izkopinarju z Vač (slavna sistola), in Janezu, onem iz Prema, ve mnogo povedati. Vsakogar karakterizira kratko, točno, a vedno malo v zadregi. Pogled na življenje ji je kritičen in samosvoj. Je pristna kmetska mati, a dovzetna za »tuyo učenost«.

Zdaj ždi v svoji izgovorjeni sobici v hiši, ki nosi letnico 1875, na Lipah in pomaga sedmim vnučkom in vnukinjam kazati pota z Barja na veliko cesto...

Če ji postane sobica doma preozka, pa pride na obisk k svoji ljubi hčerki Josipini, da sredi modernega mladega roda pošepeče o starih časih, o bajkah in resnicah Barja in njegovih trdoglavih ljudeh. Mati Franja je namreč iz onih let, ko je bilo delo bolj trdno, ljubezen gorkejša in vera v življenje stalnejša kot je dandanes. Tudi njena preprosta povest je priča, da je tako življenje — rodilo močne ljudi, ki so krepko postavili svojo bilanco, znali molčati ob porazih in skriti globoko v svojih dušah ljubeče veselje. Uspehi matere Franje in njenih otrok je tajna moč, ki se ji pravi neomajna skupnost slovenske družine.

Lojze Zupanc:

Polnočna slutnja

(Pokojni Vladki Batageljevi.)

*Ah, v tistih z belo haljo ovitih dnevih,
ko na Antonovo srečavaš starko smrt,
se usidralo bolešno je v moj srčni prt
zoonjenje prek Gorjancev, iz kapele mrtoih:*

*Prisluhnil sem brnenju iz daljave —
zajela v prsih me je slutnja žgoča,
ki duša se ji umikala je plakajoča,
da nad ozvezdjem vklesane človeštvo so postave.*

*Razpadel Tempelj je cvetoč v en mah. —
Bleščeče z grozo okvirjena praznina,
nas vse, o Nino, žge ta bolečina,
da tvoj in naš Kristal razpada v prah.*

*Ne plakaj, da praznina onstran upa zeba;
saj ko je dan in ko azur posut je z zvezdami,
gomilo Njeno Njeni grejejo s planinkami.
molitve neme molijo v zatonu dneva...*

Mara Apih-Pečarjeva:

Ženi v hipih samote

«Žena! Velika je tvoja boleost od zibeli pa do groba. Vihar življenja ti ne prizanaša, valovi butajo ob bregove tvojih dni in izkušajo zrušiti tebe — trdnjavo.

Kadar je duša tvoja mračna in se na obzorju tvojega življenja zgrinjajo črni oblaki, spomni se na jasne dneve svojega detinstva in zasije ti zlati žarek v tvoji temoti.

Ko se ti krči srce od bolesti v zapuščenosti in samoti, tedaj naj te prešine spomin tvoje prve ljubavi iz srečnih dni, in v srečo ti bo zopet toplo in dobro.

Kadar se ti duša topi v hrepenenju za nedosegljivo srečo, pošlji svojega duha v tempelj pozabljenja. Tam naj poklekne tvoja duša pred žrtvenik sreče in trosi

kadilo svoje boli na žerjavico odpovedi, da zgori v plamenu tvojega hrepenenja in se dvigne do neba, in tvoja duša bo našla zopet mir in blaženstvo.

Če plače tvoje srce za umrlo deco ali če objokuje nerojeno dete, se spomni, da je na svetu mnogo, mnogo otrok, ki jih lahko obdariš z materinsko ljubeznijo in svojo dobroto, in čutila boš, da si vzvišena nad mater.

In kadar ti trpljenje razjeda dušo in možgane, vedi, da si močna in nepremagljiva trdnjava in da boš vstala iz boja in ognja čista in krepka. Oddahnili se boš pri prestanih mukah in z nasmeškom na ustih boš vzdihnila: »Tudi to je utinilo!«

Žena in umetnost

(Iz življenja Sare Bernhardtove.)

Mali intimni obedi, ki je nanje Sara Bernhardtova vabila izbrane veljake v umetnosti in literaturi ter prveke iz plemiških krogov, so svoje dni sloveli, in vsakdo, ki je dobil tako povabilo, je bil ponosen nanje, zakaj imel ga je za posebno odlikovanje. Ko se je družba Sare Bernhardtove neki dan ravno pripravljala, da bi sedla za mizo, je Sara z grozo kriknila: «Moj Bog, saj nas je trinajst!» Praznoverna tragedka bi za ves svet ne sedla za mizo, pri kateri bi bilo trinajst gostov. Zato je prosila navzočnega Jeana Carrérja, da bi pripeljal, naj velja kar hoče, še enega gosta. Tisti čas še ni bilo v Parizu ne telefona ne podzemске železnice in je bila Carrérjeva naloga potemtakem precej težka; vzlic temu je upal, da se mu posreči dobiti na cesti kakšnega znanca, katerega bi lahko vzel s seboj. Ali upanje se mu ni uresničilo. In ko je tako blodil po ulicah, mu je obviselo oko na preprostem vojaku, ki ni vedel, kam bi se del od dolgega časa. Carrère se je hitro odločil, stopil k njemu in ga povabil na obed. Vojak je vabilo z velikim veseljem sprejel. Ko je povabljenec stopil v obednico, ga je slavna igralka jako prijazno sprejela. Posadila ga je tik sebe na častno mesto, mu osebno stregla, kratkomalo vojak je bil junak tiste male slavnosti. Po obedu mu je tragedka podarila nekoliko gledaliških vstopnic, da bi jo mogel občudovati tudi kakor umetnico. Odslej se ga je večkrat spomnila s prostimi vstopnicami. Vojaku se je gledališče tako priljubilo, da je po končani aktivni službi šel h gledališču, na katerem je Sara Bernhardtova nastopala. Tam se je spričo svoje razumnosti in marljivosti hitro odlikoval, a ko se je kesneje priljubil občinstvu kino, se je posvetil filmski umetnosti in postal jako spreten filmski režiser. Čez nekaj let je bil bivši vojak — milijonar in med prvimi filmskimi umetniki na Francoskem.

Marta: Težave dekliške vzgoje

Ne dá se reči, da bi se naši mladi gospodiči ravno lahko vzgajali. Komaj dobi fant prve dolge hlače, že postane samozavesten in samostojen, včasih celo malo predrzen, jezičen in objesten. Oni so možje, gospodje, pa da bi jim mati smela še kaj ukazovati! Nikdar in nikoli; oni bodo počeli, kar se bo njim zdelo prav. Pika! Tako mislijo in tako bi radi — toda preudarna

mati jim zna z dobrohotnim sodelovanjem gospoda obeta vtepti v moško betico, kar se zdi njej prav, četudi ji to včasih uspe samo s pomočjo nekaj prav krepkih in zdravih zaušnic.

Seveda mati pri tem osivi, njen žolč je pogosto resno v nevarnosti, da se ji razlije, in dostikrat bi se rajši spoprijela s sestradanim levom, kakor pa prepričevala svojega ljubljence, da so njegovi nazori napačni.

Toda konec koncev, ko potem čez leta pripravlja kovčeg svojemu sinu, ki se odpravlja z doma v svet, je lahko prepričana, da izroča svetu trdnega mladega moža, ki se ne bo izgubil v njem in ki se bo znal boriti z življenjem ter bo postal koristen član človeške družbe.

Pri hčeri je to popolnoma drugače. Nje vzgoja je mogoče manj izčrpljiva, privoščiti materi več miru, prinaša več veselja in manj jeze — toda... A ta «toda» je neskončno obširen in skriva v sebi sto vprašanj in problemov. Pri fantu je lahko. «Šel boš študirat pravo ali medicino, trgovsko akademijo, trgovsko ali obrtno šolo ali pa boš krojač, čevljar, pek ali trgovec itd. Dobro se izuči v svoji obrti ali v drugem poklicu, nauči se skromnosti — in postaneš cel človek.»

Ali lahko rečemo to o hčeri? Dobro, boš modistka, strojepiska, odvetnica ali zdravnica, pripravi se temeljito za svoj poklic. Ali pa to ženski zadostuje? To je vse samo enostransko, in če bomo uravnavali njeno vzgojo samo v to smer, jo bomo vzgajali prav za prav samo za celibat. V resnici pa nima ona niti najmanjšega namena in veselja ostati v tem. Hoče se poročiti, imeti otroke — vsako zdravo čuteče dekle hrepeni po tem, in velika večina to tudi doseže. Tedaj se pa pokaže poglobljena napaka te enostranske vzgoje.

Bodisi da so moževi dohodki zadosti veliki in se mlada žena lahko popolnoma posveti samo svojemu domu — tu potrebuje prav to, česar ne zna: kuhanje, pospravljanje, pranje, likanje, nakupovanje, šivanje, krpanje, izkratka vse, kar spada v gospodinjstvo in kar ji je španska vas.

Ali pa so moževi dohodki majhni in se mlada žena junaško odloči, da bo opravljala svojo primerno plačano službo še naprej poleg skrbi za domače ognjišče. V tem primeru se odloči za nekaj, kar največkrat presega človeške moči. Izvrševati hoče dva poklica, ki vsak zase zahteva celega človeka. Čez dan v uradu, delavnici ali v trgovini, zvečer pa, ko se vrne vsa utrujena, izmučena in željna počitka domov, jo čakajo odgovorne domače skrbi.

Dvojni dohodek ni vedno tako velik, da bi se lahko dajalo perilo prati in se že kar izlikano spravljalo v omaro; da bi se kosilo in večerjalo v restavraciji, da bi se plačevalo za pospravljanje, krpanje perila in šivanje oblek. Vsaj v polovici vseh takih zakonov mora vse to opraviti mlada žena sama.

Vsaka gospodinja ve, kako je to težko in včasih naravnost nemogoče. To je težko ter človeka ubije in izčrpa celo tedaj, če je že od mladih nog vajen vseh domačih del; če pa se mora vsakemu delu šele privaditi, je to naravnost strašno.

Če je žena vestna in se resno trudi, da bi opravila vse kar najbolje in imela dom in vse, kar je z njim v zvezi, v najlepšem redu, se pri tem tako ubije, da jo v kratkem mine veselje do življenja. Če pa ni vestna in misli, da dela prav za prav že dovolj v službi ter ji ni treba delati še doma, potem je v takem domu kmalu obupno. Povsod nesnaga, raztrgano perilo, zamarjena obleka, in v taki neprijetni okolici naj vlada zadovoljstvo!

Je sicer naravnost tragično, da mora toliko žen izvrševati po dva poklica, toda to se ne dá izpremeniti. Ko bi bil pogoj za sklenitev zakona, da mora imeti mož tako velike dohodke, da jih ženi ne bo treba povečavati, bi naenkrat padlo število zakonov za več ko polovico. Veliko deklet bi ostalo neomženih, veliko moških samcev in veliko zadovoljnih rodbin neustanovljenih.

Vsako dekle, ki se poroči, se mora zato sprijazniti s tem, da bo moralo skrbeti za dom, bodisi samo zanj ali pa še zanj poleg poklica, ki si ga je izbralo. Tega bi se morale zavedati tudi matere in po tem uravnati vzgojo svojih hčera.

Malokatero dekle si dandanašnji lahko privoščiti tako zvano domačo vzgojo. To je, da se nauči kuhati in vsega drugega, potem pa pri kvačkanju čipk čaka na ženina. Deloma bi bilo to precej riskantno, kajti ni gotovo, da ta zares pride, deloma pa niso danes ta dan rodbine tako imovite, da bi mogle eno ali več hčera rediti doma do morebitne omožitve.

Toda ker je usoda tako kruta, da na večino ženskih ramen naprtava po dve dolžnosti, je potrebno, da se vsako dekle že od mladih nog na to pripravlja. Kot izkušena gospodinja pa se drznem trditi, da je priprava za dobro in smotreno gospodinjstvo težja, kakor pa priprava za katerikoli drugi poklic. Kuhanje samo na sebi seveda ni težko, človek se ga lahko dobro nauči v treh mesecih, pranje, likanje, pospravljanje ravno tako. Kakšna sila je torej — to se bom mimogrede naučila, se branijo dekleta, kadar jih skrbne mamice priganjajo k domačemu delu. Toda kako se motijo! Nauče se sicer tega in onega — ne nauče se pa opravljati vse to z lahkoto in hitro, ker si dela ne znajo pravi razdeliti. Med teoretičnim in praktičnim znanjem je namreč zelo velik razloček. In v nobenem drugem poklicu ni vaja tako zelo potrebna kakor ravno pri gospodinjstvu. Nikjer se pomanjkanje vaje tako občutno ne maščuje.

Da postane dekle ali mlada žena dobra gospodinja, kakor treba, minejo leta. In še nekaj je pri domačem delu nujno potrebno: ljubezen do tega dela. Ne smemo smatrati kuhanja, pospravljanja itd. za sramotno in nedostojno suženjstvo, temveč če že ne za zabavo, pa vsaj za zelo prijetno delo, prijetnejše od vseh drugih opravil. To pa je iluzorno tam, kjer se uči dekle gospodinjiti šele v zadnjem hipu, ko je bala že v skrinji in poročna obleka pri šivilji. Če naj kakšno stvar vzljubimo, moramo z njo vzrasti, moramo se je od začetka in temeljito navaditi, da nam bo v vsaki obliki igrača, in nikdar muka.

Zato mislim, da bi se morali v vzgoji naših hčera povrniti k načinu naših babic in mater. Še v šolo smo hodile, ko so nam že mamice ukazovale: napraviti testo, skuhati krompirjevo juho, izlikati kup robčkov, pobrisati prah itd. To pa ni bilo pretegovanje, saj je vzelo od prostega časa, ki nam je ostajal po učenju, samo majhen del, pač pa nas je to primerno pripravljalo za bodoče gospodinske dolžnosti. To je bilo prav za prav samo igračkanje, in vendar sem se na primer jaz na ta način naučila tako kuhati in gospodinjiti, da sem s svojimi štirinajstimi leti, ko je bila mati v kopalšču in služkinja bolna, nekoliko dni čisto sama gospodinjila v popolno zadovoljnost šestih sorodnikov, ki so prišli prav tedaj k nam na obisk. Pa nisem bila nobeno čudo pridnosti in kreposti, temveč razposajeno bitje, ki se je spoprijelo z vsakim smrkavcem na cesti in zlezlo na vsako drevo. Učila sem se pač gospodinjiti tako, kakor drugi hoditi in govoriti, od mladega, brez sile, kakor nekaj samo ob sebi razumljivega. Nočem se postavljati za zgled, toda iz svoje izkušnje lahko

zagovarjam ta način vzgoje. Nikdar nisem bila uboga, mala postrežnica, ki jo vprega mamica na škodo zabave v domače delo, marveč otrok z neomejeno prostostjo, toda pri tem so me naučili, da sem v tem periodičnem gospodinjstvu našla zabavo in razvedrilo.

Isto bi lahko dosegli tudi pri dandanašnjih deklicah. Njih bodočnost sicer zahteva, da študirajo ali da se izučijo te ali druge obrti, toda matere naj bi jih navzlic temu že od mladih nog navajale na gospodinjstvo. Jemati bi jih morale tudi na trg, da se naučijo ceniti blago in denar. Včasih naj bi se z njimi tudi malo porazgovorile o vsakdanjih domačih skrbih in o delu, da se naučijo preudarjati in si delo prav razdeliti. Po končanih študijah pa, preden jih pošljejo v službo, naj bi jih pustile vsaj pol leta ali eno leto doma. V tej dobi naj bi dekleta delala vse, kar zahteva dom. S tem bi dokazale matere pravo ljubezen do svojih hčera.

Tudi če se deklica nekoč tako dobro poroči, da ji ne bo treba prav nič delati, mora vendar vsako delo poznati, če ga hoče drugim odrediti in ga nadzorovati.

Seveda se pa ne sme to pretiravati, kakor to delajo izmed veliko preveč prizanesljivih in lahkomišelnih mamic dandanašnji nekatere, ki so preveč stroge in vestne. Te razumejo domačo vzgojo tako, da ne privoščijo svojim hčeram niti v otroški dobi trenutka prostega časa. Kesneje pa prihranijo zanje vsako težje delo, da ga opravijo, kadar se vrnejo iz šole ali iz službe. Tako vidimo marsikje, da se mati, ki nima nobene službe, dopoldne igra s kuhanjem, popoldne pa s krpanjem nogavic, a hčer čaka, ko se vrne zvečer iz službe, pomivanje posode in tal, mencanje perila, v soboto veliko čiščenje itd., da se bo — kakor pravi mati — malo iztelovadila in da se njej ne bo treba z vsem ubijati. To, drage mamice, seveda ni vzgoja, temveč — ne zamerite mi — zanemarjanje naših dolžnosti in sebičnost. Tako se pa to ne sme razumeti!

Zdravje v zakonskem stanu

Zakonski stan je osnovan na zakonu, a pred vstopom v zakonsko življenje je treba upoštevati številne zakonske predpise. Samo za zdravstveno stanje ženin in neveste se odločilni činitelji vobče premalo zmenijo. Pa tudi mlada nevesta ali ženin se malokdaj vpraša: Ali je zdrav, ali je zdrava? Bodoči tast potegne prihodnjega zeta na stran in ga med štirimi očmi vpraša po njegovem dolgu, nikakor pa ne po njegovem zdravju. A vendar imajo boleznin veliko težje posledice za zakonski stan in potomce kakor pa dolgovi. Pregovor pravi, da je zdravje žene temeljni steber, na katerem stoji zakonska sreča. Razume se samo ob sebi, da velja isto tudi za moža.

Pa poglejmo nekoliko okrog sebe. Koliko vidimo tu križev in težav in trpljenja. Koliko je bolehnih in upadlih žen, ki so se pred kratkim omožile! Koliko nesrečnih otrok, pohabljenec na duhu in telesu! Tega so krivi starši, oče ali mati, največkrat pa oče.

Razveseljivo je, da se vznjuje čut zakonske odgovornosti in da se že sega po samopomoči. Zgodilo se je že, da je mati poslala v list izjavo, v kateri je bilo povedano, da je že dva snubača svoje hčerke zavrnila, ker je od njiju zahtevala zdravniško izpričevalo.

Zdaj je bila že tretjič v takem položaju, hotela pa je vedeti javno mnenje o tem, ali je prav, da bo tudi vbodoče stavila tako zahtevo. Na uredništvo je prišlo 78 odgovorov, od katerih jih je 58 priznalo zahtevo za upravičeno, a samo 15 jih je bilo nasprotnega mnenja, in sicer zato, ker se baje zdravniki lahko motijo, in zato, ker mora biti dano nevesti na prosto voljo, če hoče prevzeti to odgovornost in morda nevarnost. Zdravniško izpričevalo pri zaročencih bi moralo biti nekaj prirojenega, ali ker to doslej ni v navadi, se pač ne moremo čuditi, da se snubači včasih ustrašijo, če se od njih to zahteva.

To bi bilo vse drugače, ko bi sam državni zakon zahteval zdravniško izpričevalo od zaročencov in na osnovi izpričevala dovoljeval poroke. Ko bi se to splošno zahtevalo, bi ne bilo to samo na sebi nič posebnega, nič razžaljivega. Nekatere ameriške države, kakor Washington, Illinois in druge so že uvedle to zahtevo. Prej ali slej bodo morale tudi evropske države zavzeti svoje stališče k temu vprašanju, ki se močno tiče njih interesov. Država potroši zdaj milijone za preskrbo slaboumnih, blaznikov in zločincev. Ali to je danajski dar, ker se pri tem ne zabranjuje poroke betežnih in bolehnih ljudi.

Odlični strokovnjaki so dokazali, da se karakteristične lastnosti podedujejo duševno in telesno in da prinašajo otroci na svet slabost organizma, ki je vir boleznim. Zakoni podedovanja veljajo ravno tako za alkoholizem, duševne bolezni, tuberkulozo in za druge bolezni. V kakšni meri naj bi bile te bolezni v oviro zakonskemu stanu, o tem bi se moralo za vsak primer posebej razsoditi.

(Nadaljevanje.)

Kje Vas boli?

Katar v mehurju.

Bolnika žene na vodo, ima včasih vročino in motno seč.

Nega: Leži naj mirno v postelji; dajajte mu toplega mleka, alkaličnih vod, skrbite za redno odvajanje in polagajte mu tople obkladke na okolico mehurja.

Katar očesne veznice.

Znaki: Veznica in vekci pordeče. Peče nas in zbada, oko se solzi, zdi se nam, da je zgornja veka obtežena in da imamo pesek v očeh. Robovi vek so zjutraj zalepljeni.

Nega: Pri milejših oblikah tega katarja izmivajte oko s toplo, prekuhano vodo, v težjih primerih pa pokličite zdravnika.

Krčne žile (krčnica, krtica).

Razširjenje krvnih žil, posebno na spodnjih okončinah, pogosto pri ljudeh, ki morajo v svojem poklicu veliko stati, pri nosečih ženskah, pri srčni napaki itd.

Nega: Ovitki iz trikoja ali gumaste nogavice, ki jih predpiše zdravnik. Pri odprtih krčnih žilah naj noga popolnoma mirno leži malo više kakor ostalo telo. V tem primeru pokličite vedno zdravnika.

IZ STAREGA POHIŠTVA NOVE OBLIKE!

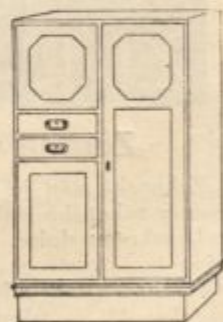
(Z osmimi slikami)

Prenarejanje oblik se zdi vsaki gospodinjji samo ob sebi razumljivo; dokler je blago za rabo, ga je prav lahko prilagoditi kroju sedanje mode. Ravnotako bi se ne smele plašiti predelati tudi svoje staromodne in ne praktično pohištvo. Seveda se izplača to le tedaj, če vzdrži material še daljšo življenjsko dobo in s tem opraviči stroške predelave. Ravno sedaj, ko preživlja vsa stanovanjska kultura velik preobrat in ni vsakemu dano, da bi si nabavil novo pohištvo, postaja to vprašanje aktualno. Zlasti velja to za pohištvo, ki je bilo napravljeno pred 20 do 30 leti, torej v dobi, ki je ustvarjala vse vsakdanje predmete, torej tudi pohištvo, brez globokejšega okusa. Na nekaterih najbolj tipičnih predmetih hišne oprave vam hočemo pokazati predelavo v zmislu današnjega stvarnega in preprostega sloga. Seveda se vam po tem načrtu ni treba natančno ravnati, ampak naj vam bo ta načrt samo za zgled in za podlago.

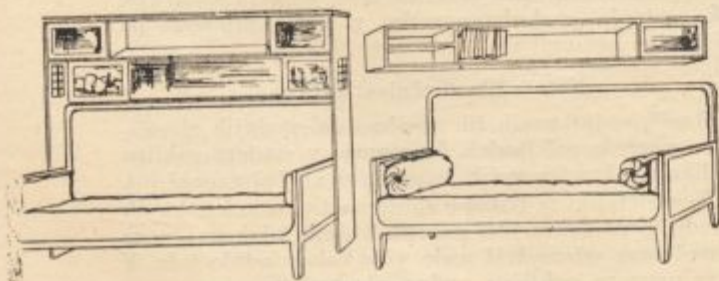
Oglejmo si na naši sliki veliko otomano z vrhnjim nastavkom, ki je današnji odrasli generaciji znana iz mladostnih let kakor inventar jedilnice ali stanovalne sobe. Ker takrat niso marali biti v nobenem meščanskem stanovanju brez pozornosti vzbujajočega sijaja, ki je bil seveda v škodo udobnosti, higieni in delovni moči gospodinje, so dajali prednost pohištvu, ki je bilo izdelano v bleščečih barvah z vsemi potrebnimi in nepotrebnimi okraski. Otomano so okrasili z dekorativno nakitno progo, sestavljeno iz pisanih slik in brušenega stekla, dasi je namenjena v prvi vrsti le za sedenje. Na njenem vrhnjem delu pa je bila pritrjena izrezljana polica za cvetlične vaze in porcelanaste kipe. Vsi ti predmeti pa so tekmovali med seboj, kateri bo naložil več prahu; obenem pa so bili tudi nevarni tistemu, ki se je spustil malo bolj trdo na ležišče, in mu prizadejali včasih neprijetne telesne poškodbe.

Prvo pravilo pri prenarejanju nesodobnega, staromodnega (toda ne starinskega!) pohištva je, da odstranimo z njega vse nepraktične nalepljene okraske, izrezljanine in vsiljive kovinske okove, ki nimajo nobene umetniške vrednosti in so le malo-vredna potvorba, napravljena s stroji. Vse to je mogoče napraviti pri vsakem pohištvu z le malo dobre volje in s pomočjo spretnega mizarja, ki ima sam zmisel za sodobni slog. Otomano izluščimo iz lesenega, v zastarelem okusu napravljenega odevka, ki je sodobni notranji arhitekturi popolnoma tuj, in jo izkušajmo preurediti tako, da ostane le njena prva oblika brez vseh okrasov, da ustreza svojemu namenu in je tudi prilagoden s svojimi ravnimi linijami, majhno obliko in platneno prevleko, ki se da prati, zahtevam, ki jih terja psihična in fizična higiena. Da ne gre pri tem delu hišne oprave nič materiala v izgubo, uporabimo vrhnji nastavek kot samostojno polico za knjige ali kaj takega.

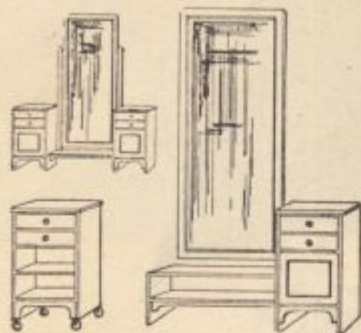
Drugi tipični predmet iz prejšnjih let, ki se prav neharmonično sklada s sodobnimi

praktičnimi in estetskimi nazori, je lava ali kredenca v jedilnici. Tudi tega velikana v pohištvu lahko preprosto in prikladno predelamo. Ves nepotrební okras (ogledalo ali prevleko iz blaga na zadnji stranici) odstranimo, ravnotako vso rezbarijo, ki kvari preprosti in jasni obris. Nadalje moramo pri vsakem prenarejanju hišne oprave stremeti za tem, da dobimo po predelavi vedno manjše in lažje predmete, torej pri naši nerodni kredenci, ki je bila prej nešteto krat predeljena, nizko lavo, na kateri naj stoji popolnoma prosto le omarica s steklenimi vrati. Iz preostalih stranskih delov bifeja pa

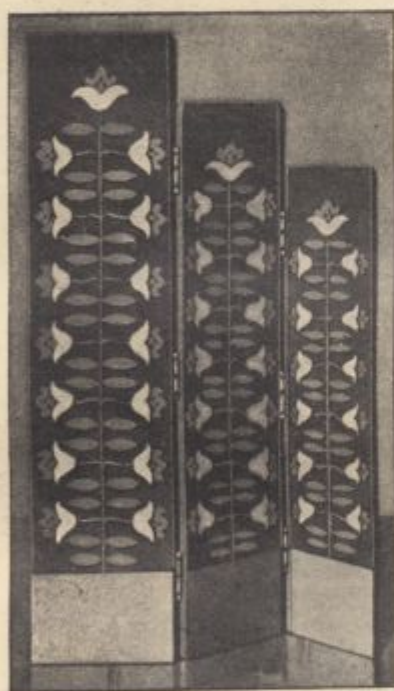
damo napraviti majhno omarico, ki jo lahko postavimo v vsak prostor, da nam služi v različne namene. Vsak posamezni del sta-

rega pohištva na ta način izrabimo; dobimo pa iz prejšnje velike kredence, ki je celo neprikladna za manjše gospodinjstvo in je bila v prejšnjih časih samo za pogled in za znak navidezne premožnosti, majhno kredenco, ki nam bo v vseh ozirih popolnoma zadoščala.

Isto napravimo tudi pri stoječem ogledalu v spalnici, pri tako zvani «psihi». Ogledalo izločimo iz okornega okvira in ga rajši obesimo na steno; eno stransko omarico popolnoma odstranimo, ker zadostuje ena sama za shranjevanje kozmetičnih sredstev in pripomočkov. Drugo omarico pa preobličimo lahko v nizko čajno mizico, posteljno omarico ali kaj takega.

Lepi deli našega pohištva

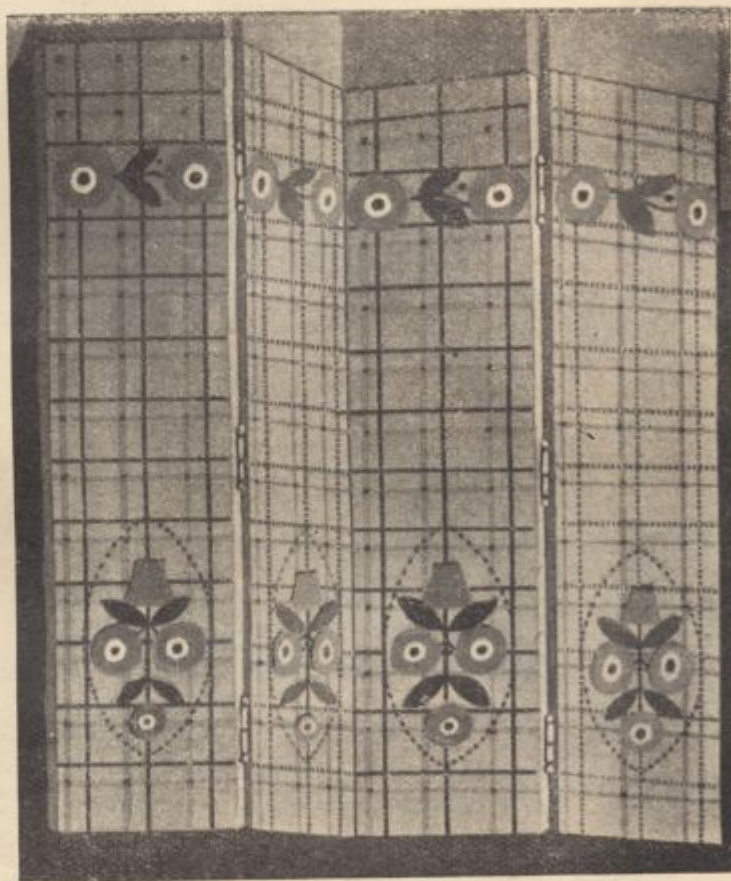

Španska stena iz treh različnih delov z umetniško izdelanimi aplikacijami v dveh barvah na črni svili.

Prav zato prinašamo ta dva vzorca španske stene, ki lahko našo spalnico zelo povzdigneta, ne da bi prizadejala količkaj pripravi gospodinji bogve-kaj truda.

Mizar napravi lesen okvir, na katerega se napne blago, okrašeno s poljubnimi vezeninami.

Drugi vzorec paravana je iz treh neenakih delov, prevlečen je s črno svilo z aplikacijo v dveh barvah.

Španska stena, ki ima štiri enake dele, iz pisanega krefona ali iz kakršnega koli drugega blaga.

Vsaka gospodinja rada okraši svoje stanovanje z lepimi rečmi, ki jo stanejo sicer precej dela, a zato manj denarja.

Cvetice v vazah ali lončkih, lepe blazine na divanu so malenkosti, ki pa napravijo naša stanovanja tako prijazna. Okusne zavese ali pregrinjalo preko otomane in klavirja, lep senčnik poži- vi tudi starejše pohištvo.

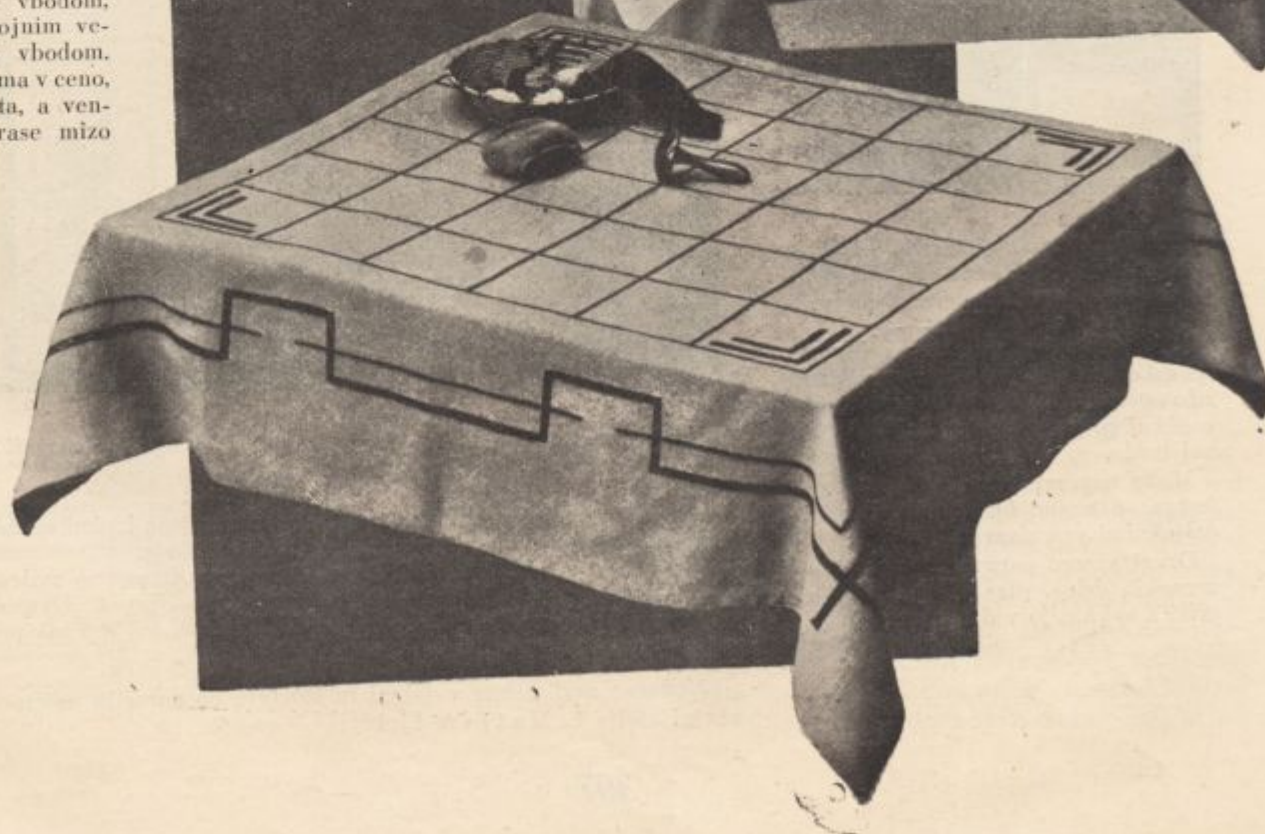
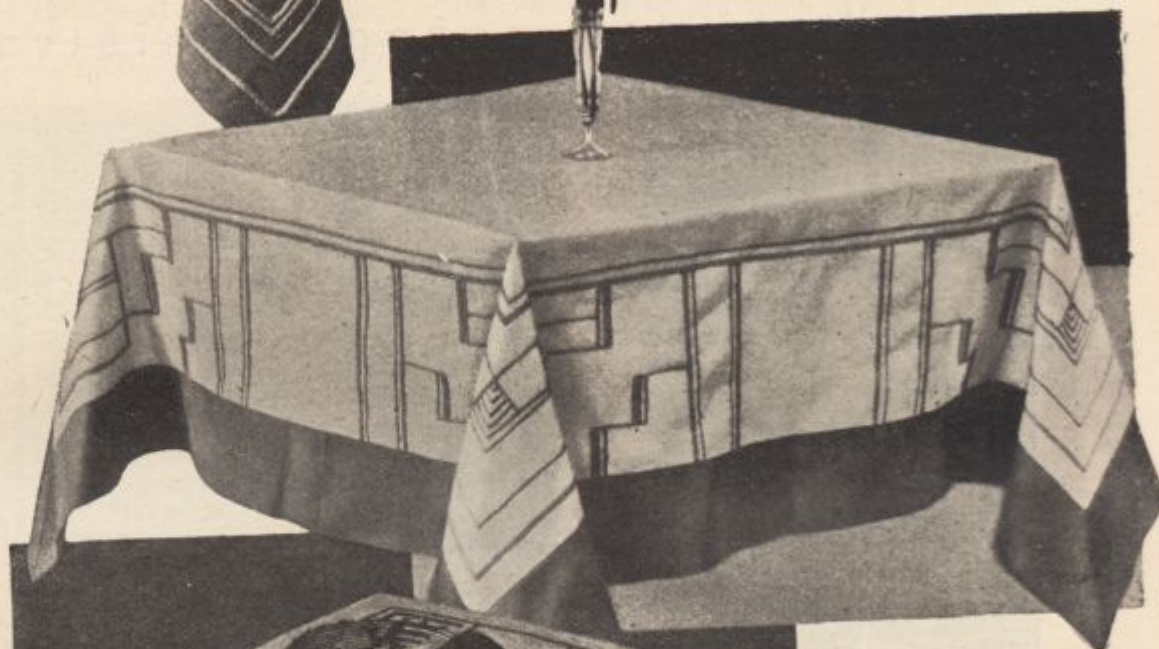
Moderne zavese ima v zalogi in izdeluje po naročilu umetno- obrtni atelje L. Matja n, Ljubljana, Gradišče 12.

TRIJE PRTI ZA MIZO NA VERANDI

Prt iz svetlomodrega platna s temnomodro preprosto vezenino. Ob robu je dvojen ažur.

Drugi prt je iz sivega pralnega ribsa s širokim rdečim robom. Vezenina je izdelana v obértnein v bodu z rdečo biserno prejico v isti barvi, kakor je rob.

Spodnji prt je iz debelega rjavega lanenega platna, vezen z bakrenordečo prejico štey. 16. Tenke érte so izšite z enojnim verižnim vbodom, močne érte pa z dvojnim verižnim ali obértnein vbodom. Taki prti so primeroma v ceno, vezenina je preprosta, a vendar lahko dolgo krasy mizo na verandi.

Servis za čaj.

SERVIS ZA ČAJ

Iz Orienta, domovine poezije in naslad, smo dobili kavo, čaj, parfum itd.

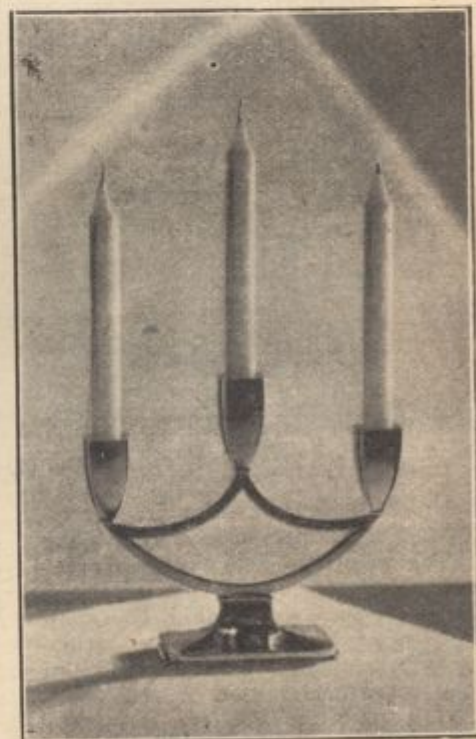
Že od nekdaj poznajo na Japonskem in Kitajskem čaj, medtem ko so ga prinesli v Evropo šele Portugalci in Holandci v 16. stoletju. Za orientala je čaj zlasti družabni običaj; kjer se zbere več ljudi, tam se pije čaj.

Došlemu gostu ponudijo čaj, preden ga vprašajo, kako je po toval ali kako se počuti. Zato je postalo pripravljanje in uživanje čaja pri njih skoraj sveta ceremonija, ki je na vzhodu merilo kulture dotične družbe.

Kako bi se male gejsje zgrozile, ko bi videle temno, neprozorno tekočino, ki jo imenujemo pri nas čaj in ki se pije včasih iz debelih, nerodnih skodelic. Gotovo bi nas imenovala barbare, ako imajo sploh ta izraz v svojem, cvetja polnem jeziku.

Sicer pa tudi pri nas nismo tako zelo oddaljeni od vzhodnih navad pri čaju. To dokazujejo krasni keramični izdelki. Porcelanaste skodelice, tenke kakor jajčje lupine in močne, kakor bi bile iz kovine, so v najkrasnejših barvah, ki presenečajo tudi razvajeni orientalski okus.

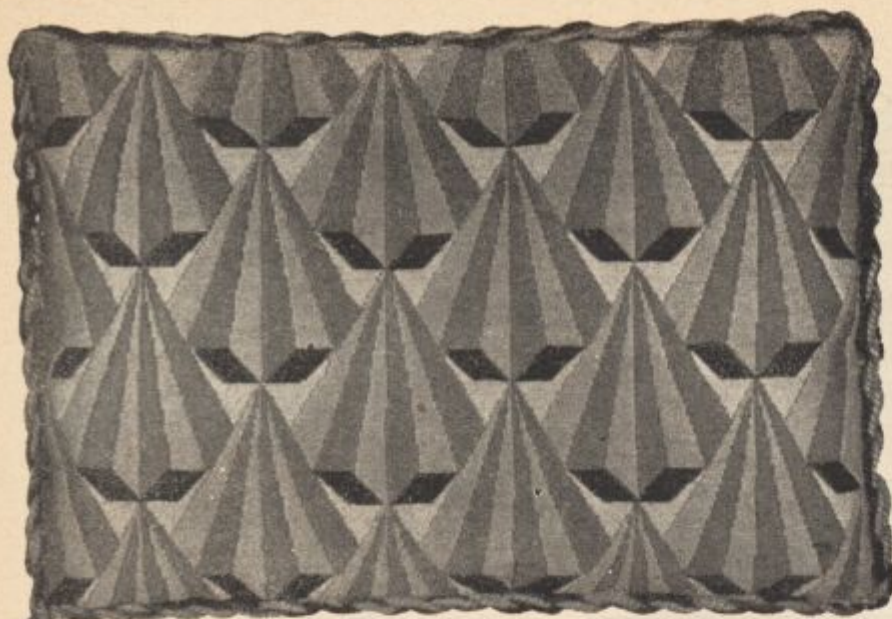
Pri nas torej ne uživamo samo okusa čaja, ampak tudi lepoto in prijaznost okolice.

Izredno eleganten, umetniško stiliziran svečnik.

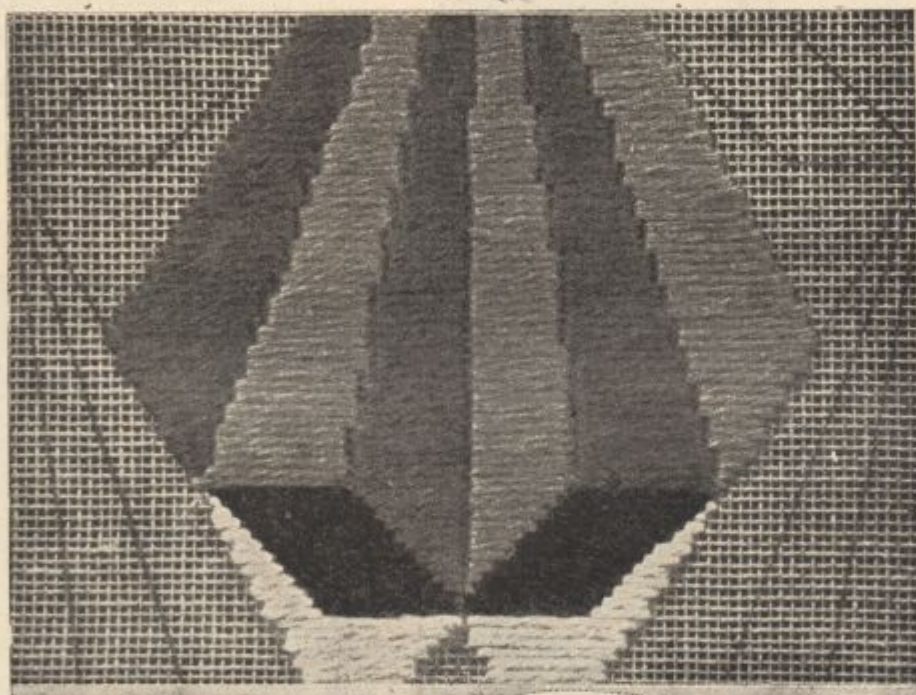
Bogato opremljeno stanovanje.

V
E
L
I
K
A

B
L
A
Z
I
N
A

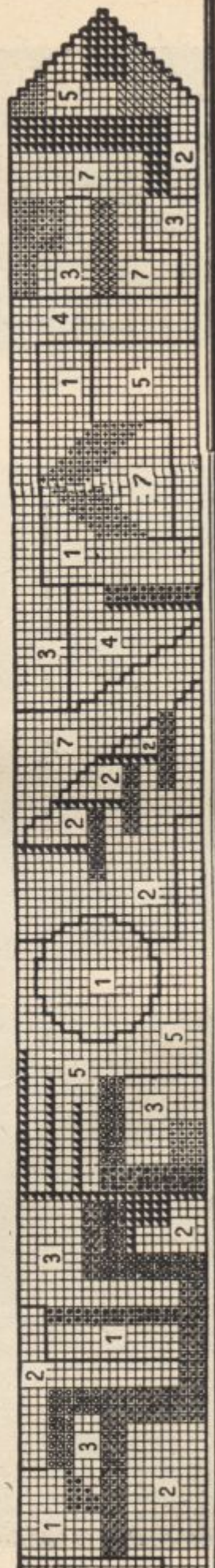
Blazina, vezena z volno.

Del blazine — kako se dela.

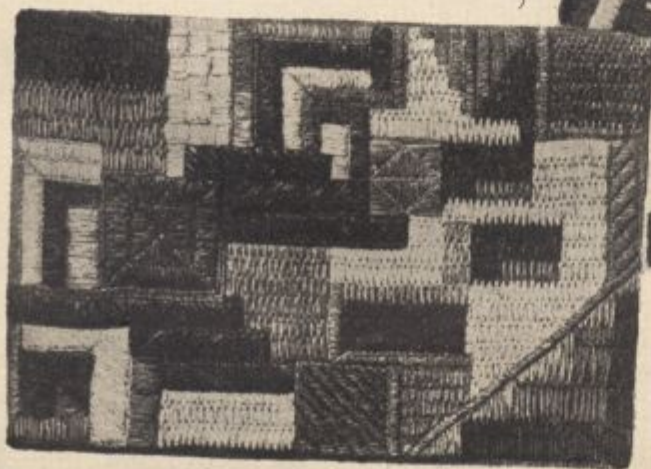
Vezenje z volno je prav interesantno in se z njim lahko napravijo zelo okusne in praktične vezene. Blazina, ki jo prinašamo na sliki, bo zaradi originalnega vzorca in harmonije barv gotovo marsikateri naročnici všeč. Vezena je s pločatim vbodom na blagu «kongres». Vbodi so vodoravni v različni dolžini, kakor zahteva risba. Vzorec je vezen v dveh odtenkih modre barve, dočim je osnova svetlo beige (bež). Izgotovljena blazina se napne na desko in polika od leve strani čez mokro cunjo. Okrog blazine se našije vrvica iz volne, s kakršno je vezena blazina. Na koncu vrvice je bogat čop.

Del risbe za pas v gobelin-ski tehniki z naznačenimi barvami: 1. modro, 2. svetlo modro, 3. srebrnosivo, 4. sivo, 5. belo, 6. rumeno, 7. svetlozeleno. (Glej sliko na strani 311.)

K lepi obleki
se nosi
lepa torbica in lep pas

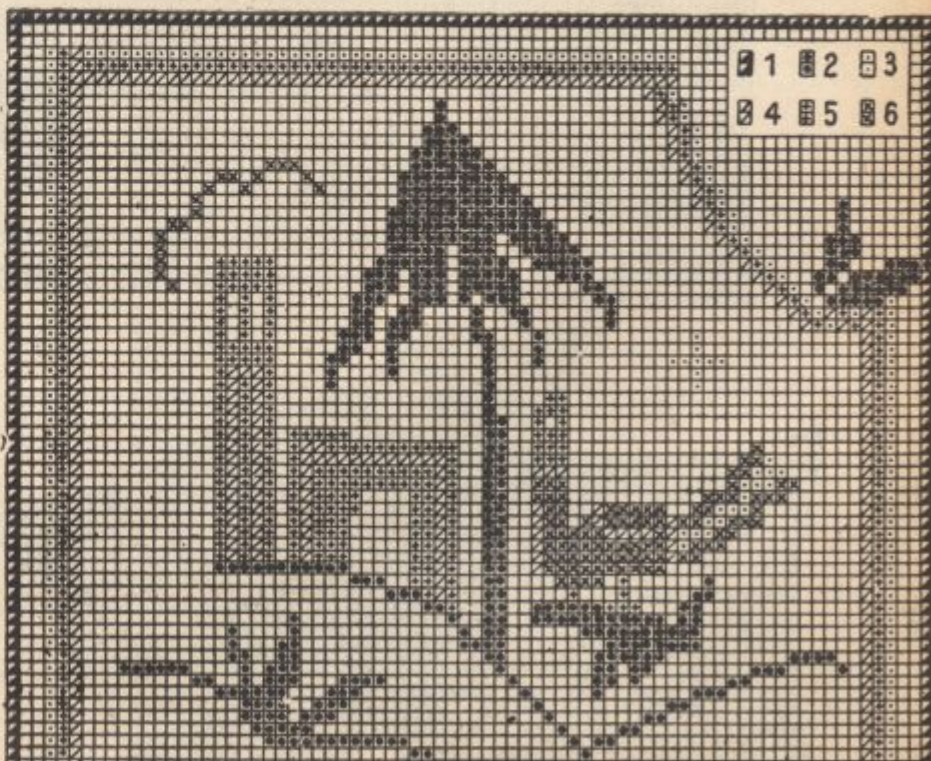

Na sliki zgoraj sta pas in torbica, vezena na blagu tako, kakor se dela gobelin. Vbod leži posevno čez križišče snutka in potka. Vzorec se nariše kakor za križce.

Spodnji pas in torbica sta vezena z razno-barono slamo, rafijo, tudi na blagu «kongres».

Vzorec za torbico v gobelinski tehniki z označenimi barvami: 1. črno, 2. zeleno, 3. rumeno, 4. rožasto, 5. drap, 6. modro.

Način dela pasu in torbice z rafijo na blagu «kongres» v naravni velikosti.

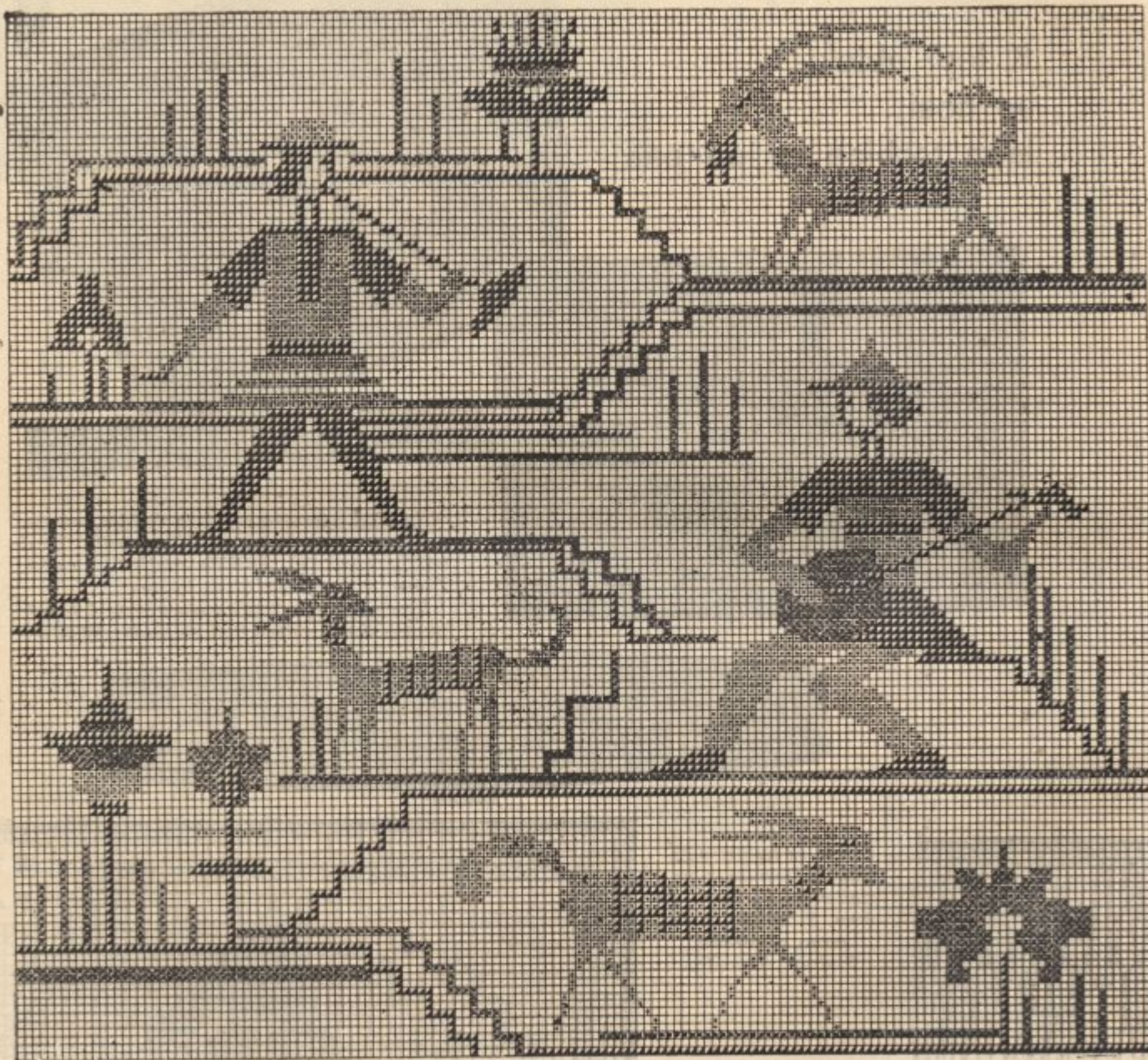
(Glej tudi desno sliko na strani 310.)

1 2
3 4

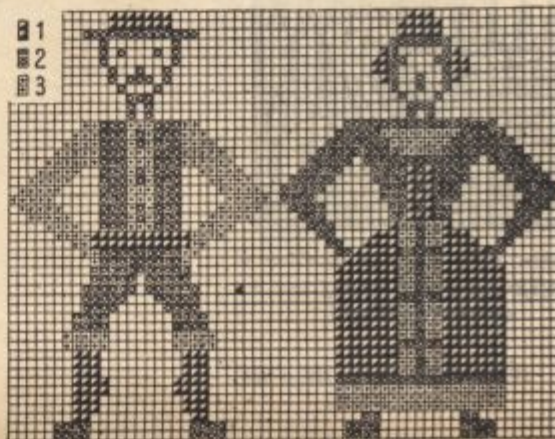

DVE MODERNI BLAZINI

Dve blazini, posebno primerni za otroško sobo, vezeni z volno in s križevatim obodom. Detajlni vzorec je tako povečan, da se lahko uporabi za predlogo. Za prvo blazino se rabijo tri barve, in sicer: temnorjava, pomarančnorumena in svetlo-modra, za drugo pa rdeča, modra, zlata in zelena. Vsaka barva je naznačena na predlogi z drugim znakom. Določijo se pa lahko druge barve po svojem okusu ali pa s stenskih tapet.

1
2
3

MODNI PÊLE MÊLE

Praga, dne 31. avgusta 1930.

Nikakor ne moremo trditi, da so dolge obleke iz gaza, etamina ali drugega modnega blaga z velikim vzorcem posebno mladostne. In vendar je želja vsake žene, da bi se ji obleka lepo podala in da bi bila videti kar najbolj mladostna! Zato je tem bolj razveseljivo, da se poleg raznih efektnih zvončastih oblik čedalje bolj uveljavljajo zopet gube in jih zopet ves modni svet z navdušenjem pozdravlja. Vse prijateljice gladkih oblek si jih zopet prilaščajo, ali bolje rečeno, hitro in rade se zopet vračajo k njim. Kajti v zadnjih letih se je izkazalo, da vzlic vsem modnim varijantom gladka angleška obleka ni prišla iz mode. Na vseh kosih damske garderobe se vidijo gube: na plaščih, kostimih, bluzah, največ seveda na oblekah. Gube so v vseh širinah. Od ozkih plisejev pa do širokih položenih gub. Promenadna obleka iz vzorčastega fularja ali volnenega pikčastega flaminga s svetlim ovratnikom, s pasom v pasu, krilo pa položeno v globoke gube, pristojna vsaki dami in je elegantno zaradi svoje preprostosti. V volnenem blagu za obleke je letos izredno velika izbira. Vendar se zdi, da se bo najbolj uveljavil, zlasti v zgodnji jeseni, volneni flamingo z drobnim svilenim efektom. Pa tudi v tvidu ne bo manjkalo elegantnih okusnih vzorcev. V barvi prevladuje neutralna temniomodra, rjava v vseh odtenkih do rdeče, črna pa zlasti kombinirana z belo in rožasto. Za kostime propagirajo modni diktatorji temnosivi šetlen, ki ni le eleganten in praktičen, temveč tudi trpežen in ne nosi nikdar letnice. Kostim iz šetlena je najlepši popolnoma gladek, jopič z ozko fazono in zarezanimi žepi, krilo z dvema ali tremi gubami. K takemu kostimu je skoro neizogibna cvetka iz usnja ali klobučine v temni barvi. Seveda se bodo nosili tudi kostimi iz tvida, kašmira, cibeline raznih modnih volnenih krepov, kamgarna, ševiota, džersija in volneni pleteni kostimi.

Ker so kompleti tudi letos v modi, so jim posvetili tovarnarji posebno pozornost. Enak material in vzorec za obleko in plašč. Toda blago za obleko je tanjše kakor za plašč in tudi vzorec je bolj droban. Posebno v tvidu se dobe lepi vzorci. Podloga pri plašču in okras na obleki (fiši, žabó, ovratnik) sta iz enake svile, navadno enobarvne.

Jesenski plašči so večidel angleški, iz cibeline s tkanim vzorcem, iz volnenega panama blaga, čigar posamezne niti so široke do dva milimetra, iz oms-pensa (hommes-punnes) v črnobelem vzorcu, pa tudi iz tako zvanega angleškega oms-pensa, največ v črnobelem in rjavobelem vzorcu. Ker je blago za plašče razen enobarvnih tvidov, ki so zelo priljubljeni, večidel vzorčasto in efektno že samo na sebi, mora biti kroj

plašča preprost. Najlepši okras je brezhibna izdelava. Črni plašči se šijejo iz volnenih krepov, ripsov, diagonalov, največ pa iz damskega sukna, zlasti popoldanski in večerni. Večina ima zvončasto obliko, ovratnik in zapestnike ali pa našitke na rokavih iz kožuhoine, in to največ astrahan in srebrno lisico. Imitacija srebrne lisice je navadno črn zajček z vlepljenimi belimi dlavicami.

Na prvih zimskih plaščih-modelih dominirata ris in bizam. Ovratniki so izredno veliki. V poštev bo pa prišlo še vse polno druge kožuhoine in imitacij, kajti garnitura iz risove dlake velja samo malo manj kakor preprost kožuhoinovast plašč. Poročilo o kožuhoini bo v prihodnji številki. Za nasvete se naročnice lahko obrnejo na uredništvo. Prilože naj znamke za odgovor. K vsakemu plašču, kostimu ali obleki se nosi torbica iz enakega blaga ali pa iz usnja. Posebno lepe so torbice iz črne jelenje kože s preprostim srebrnim okraskom.

Jesenski klobuki (prevladujejo temne barve) so po večini široki klubučinasti, imajo navadno pri straneh širše krajevce zapognjene navzdol. Okras je le trak iz ripsa ali majhna, preprosta sponka. Tem so konkurenčni mali bareti, izdelani iz oblike z dvojnimi krajevci. Vrhnji del krajevca je prišit na tulec navadno od treh strani, na desni pa le zapognjen. Druge vrste modnih baretov so iz žameta, tvidovih tres ali ženilije in se posebno lepo podajo k izrazitim obrazom, ker se popolnoma prilagajajo obrazu.

Modne nogavice, zlasti svilene, imajo koničasto peto, pri strani pa ažur. Nosijo se v barvi obleke, nikdar pa ne svetlejšje kakor je obleka! Pri izbiranju je treba paziti tudi na barvo čevljev. Ravno tako važne so rokavice, ki so zopet zavzele odgovorno mesto v damski garderobi. Nosijo se k oblekam, pa tudi h kostimom in plaščem rokavice z zapestniki v barvi nogavic. Priljubljene so iz svetle pralne jelenje kože, posebno h kostimom in plaščem.

ZA	
	ZADNJE
SOLNČNE	
DNEVE	

Elegantna popoldanska obleka iz črnega krepčoržeta. Krilo ima majhne robčke, ki prehajajo proti koncu v globok zvonec. Plastron, manšete in šal so iz bele svile.

Zelo aparten komplet. Kep, krilo in prednji del so obrobjeni s črnim moarjem. Bluza in podloga kepa sta iz belega krepdešina. Klobuček je v isti kombinaciji barv.

Zelo ljubka obleka iz beločrno progastega krepdešina. Bluza, pri bokih malo napuščena, je pritrjena

s pasom, od katerega se nadaljuje krilo v zmeren zvonec z dvema gubama. Ovrtnik, žabo, manšete in našitki na krilu so iz belega lingerieja.

Elegantna obleka z žakejem iz črnega krepsatena. Obleka je okrašena z robčki, krilo je spodaj zvončasto. Žabo je iz belega lingerieja.

Popoldanska obleka iz črnega krepdešina. Krilo ima okrog in okrog našite gube, ki pa so od polovice naprej odprte. Dvojni ovrtnik je iz belega lingerieja.

J E S E N I N A S P R O T I

Promenadni plašč iz gladkega angleškega blaga z originalnimi zapestniki. — Praktična obleka za večjo šolarico. — Popoldanska obleka iz vzorčaste svile z belim ovratnikom. — Obleka iz vzorčastega etamina. Ovratnik in zapestniki so iz belega organdija. — Otroška obleka, kombinirana iz gladkega in kariranega blaga.

Kostim iz modnega volnenga blaga. Krilo je ravno, in ima na vsaki strani po eno gubo. Žepi na jopiču so zarežani.

Volnena obleka za popoldansko promenado. Krilo je zvončasto, ovratnik, pas in zapestniki so iz jelenove kože.

Kostim iz lahkega blaga.

Kostim iz temnega volnenga blaga. Jopica in krilo sta okrašena z robčki. Na pralni bluzi so čipke.

Bluza iz bele svile z moškim ovratnikom in zapratnico. Jopič iz modrega volnenga blaga. Zelo pripraven za potovanje.

Modna bluza iz krepdešina. Ovratnik in obliki žala so zaprežajo na pralni.

PREPROSTI, TODA ELEGANTNI KOSTIMI

Popotni kostim z našitimi žepi in usnjenim pasom. Krilo ima dve globoki gubi.

Sportni kostim iz kartrana in z nagubanim krilom.

Kostim iz marokena z majhnim plastronom.

Kostim z žakejem, ki se zapenja navzkriž, in z nagubanim krilom.

Ne le za otroke, ampak tudi za mame, da bodo videle, kaj vse lahko sešijejo za svoje hčerke in sinčke.

Pižama iz črtastega perkalina z enobarvnimi reverji, pasom in našitki na žepih.

Pižama iz pralne soile. Bluza je okrašena z ažurjem.

Garnitura iz svetlozelenega krepdešina, bogato okrašena z valancijenskimi čipkami v barvi čaja.

Spodnjice in podprsnik iz trikolina.

Krilna kombineža iz vijoličastega batista s širokim robom iz tila in luknjičasto vezenino.

Hlačna kombineža iz belega batista, okrašena z ažurjem in luknjicami.

Krilna kombineža iz rožastega batista, okrašena s širokimi valancijenskimi čipkami.

Hlačna kombineža iz svetlozelenega tafta, okrašena s širokim čipkastim ploščkom.

Kombineža za pod svetlo letno obleko (krilo in hlače), okrašena s čipkami in ažurjem.

Zvončasta krilna kombineža iz belega batista.

Spalna srajca s kratkimi rokavi iz vijoličastega batista.

Posebno praktična kombineža za poletje s plisiranjem ob strani.

Otroška spalna srajca iz belega platna, okrašena z olupševalnim trakom.

Spalna srajca, prikrojena kimono, z velikò štirioglato izrezo.

Spodnjice iz rožastega trikolina in krilna kombineža, okrašena z ažurjem.

Okrasna blazina iz tila in čipk z vezanim motivom.

ŠIVANJE

Šivanje. Zdaj na jesen si marsikatera naročnica sama šiva kostim ali plašč, ki pa ni tak, kakršnega si je želela. Zakaj ni — ne ve. Zlasti je treba volneno blago pred prikrojevanjem prelikati čez mokro cunj. Pri prikrojevanju pa se mora paziti, da se posamezni kroji pravilno polože (vsi v enaki legi!) Naudarjati se mora z mehkim naudarkom, nikdar ne s sukanecem, ki je močno sukan, sicer se po prelikanju poznajo vbodi. Vsak šiv se mora sproti dobro zalikati. Platno za fazono in ovratnik je tudi treba prelikati čez mokro cunj, kajti čim bolj je redko, tem bolj se uskoči. Trdo škrobljeno platno ni dobro za fazone. Rokav mora biti vedno nekoliko širši kakor rokavna izreza, da se pri všivanju nekoliko nadrži. Ko je plašč sešit na rami in pri strani, narejena fazona in prišit ovratnik, se ves plašč dobro polika, šele potem se všije podloga. Rokavi se všijejo nazadnje. Katera nima težkega likalnika, naj dá plašč ali jopič zlikati krojaču, kajti z lahkim likalnikom na oglje se volneno blago ne dá dobro likati.

Krila se ne delajo več na prožni trak, marveč na pas. Če je krilo gladko, se morajo od bokov do pasu zašiti posnetki, in sicer pri strani in zadaj, če pa je zvončasto, je navadno našito na široki pas, ki je prikrojen po obliki.

Bluze, ki se nosijo zataknjene pod krilo, imajo po večini v robu prožni trak. H kostimu se lepo poda svetla bluza s sportnim ovratnikom in z ozko, temno vezanko. Če popravljate sami kožuhovinaste ovratnike ali zapestnike, ne smete kožuhovine striči s škarjami kakor blago. Kožuhovino morate napeti in jo na gladki strani rezati z nožem. Napne se z žeblički na desko, manjše kose pa lahko kar v roki napnete.

Ne delajte si skrbi, kje si boste nabavili blago za jesenska in zimska oblačila. Veliko izbiro, dobro blago in najceneje Vam nudi trdka Novak, Ljubljana, Kongresni trg 15.

★

Popis toledo-vzorca, ki je na prilogi šte. 9,

je namenjen našim začetnicam. Uporabiš ga lahko za majhen prtček, ako napraviš okoli rob z ažurjem ali pa prišiješ čipke. Lahko pa narediš tudi milje (okrasni prtček), ako napraviš več takih vezanih krp in jih

sešiješ s kleklanimi vložki, okoli pa prišiješ čipke. — Kako se dela toledo-vezanje: za poizkušnjo vzemimo majhno platneno krpo in narišimo nanjo s svinčnikom kvadrat. Pazimo, da so črte narisane lepo po nitkah, nakar pričnimo z delom. Pri tem delu se rabijo zelo ostre in koničaste škarjice, da se lahko strižejo niti na blagu. — Najprej se prestrižejo v vogalu narisane kvadrata štiri niti, izvlečejo do drugega vogala in odstrižejo. Nato se pustijo štiri niti. Naslednje štiri niti se zopet prestrižejo, izvlečejo do narisane črte in odstrižejo, potem se zopet pustijo štiri niti. Naslednje štiri niti se zopet prestrižejo, izvlečejo do narisane črte in odstrižejo, potem se zopet pustijo štiri niti. Tako se ravna do vogala. Tu zasukamo krpo. Ob drugi strani kvadrata ravno tako prestrižemo v vogalu zopet štiri niti, da nam nastane okence, nakar izvlečemo niti do črte in zopet pustimo štiri niti. Tako delamo, dokler ni kvadrat v samih okencih — nastala nam je mreža. Pri toledo-vezanju rabimo navadno sukanec šte. 50 in 50, iglo za šivanje šte. 8 ali 9. — Za šivanje sredine, to je za ovijanje mrežice, rabimo sukanec šte. 50. — Pričnemo v levem gornjem kotu v prvi vrsti, tu zašijemo nitko z dvema vbodoma, ker se ne smejo delati vozli, in šivamo proti desni. V vsako okence vbodemo štirikrat. Vbodi naj ležijo drug poleg drugega in naj se enakomerno in nalahko zategujejo. Ko pridemo tako do konca vrste, se napravi v blago en vbod, ki ne sme segati predaleč. Vzmeta se približno dve niti, naredi še en vbod, in sicer v naslednjo spodnjo vrsto, nato se krpa zasuka tako, da je že prešita vrsta sedaj spodaj, pa zopet šivamo tako kakor prvo vrsto od leve proti desni. V vsako luknjico vbodemo štirikrat. Tako obšijemo vse luknjice v nadaljnjih vrstah, pa je ena stran luknjic obšita. Zdaj je treba še drugo. Napravimo prav tako en vbod v vogal kakor poprej v novo vrsto, zasukamo krpo in naredimo iz vogala zopet en vbod v naslednjo. Tu zasukamo krpo in tako šivamo od leve proti desni po štiri vbode v eno luknjico kakor na prvi strani. Tako delamo do konca, dokler ni vsa mrežica obšita. Ko smo končali z obšivavanjem mrežice, vzamemo sukanec št. 50 in obšijemo še zunanjo stran kvadrata. To pa šivamo od desne proti levi. Vbodemo ravno tako v vsako luknjico po štirikrat, pri čemer segamo po dve do tri niti globoko, nalahko zategujemo in vlečemo iglo vedno proti sebi, da se niti ob robu narisane vzorca ne razdirajo. Ko pridemo do vogala, napravimo en vbod bolj globoko in ga precej zategnemo, da nastane lep vogal. S tem je naša poizkušnja na krpi končana. — Vzemi-
mo vzorec šte. 7 in ga napavzamo (narišemo) na platneno krpo. Pri tem je treba paziti, da gredo vse črte natančno po nitkah, kakor je blago tkano, ker se sicer dela zelo težko in lahko nastane druga oblika. Ko je vzorec narisani, pričnemo s striženjem. Tu pa ne smemo šteti: štiri nitke prestrižem, štiri pustim itd., ampak moramo gledati na vzorec. Pri vsakem vzorcu moramo računati na obšivavanje kontur, zato moramo pustiti dve niti od roba, nato pa šele štiri niti prestriči. Včasih se prestrižejo in izvlečejo tudi samo tri niti, kakor je že platno debelejšje ali tanjše, pa tudi po pet niti, zato se je treba ravnati vedno samo po vzorcu in paziti, da ostane modra črta vzorca vedno v sredini neizvlečenih niti. Ko so niti že izstrižene in izvlečene, je treba krpo obrniti in šivati na narobni strani krpe (vzorca). To si je treba dobro zapomniti, ker se toledo vedno šiva na narobni (levi) strani in se na strani, kjer se šiva, delajo križci čez križanje platnenih niti, na desni (pravi strani), kjer je vzorec, pa ostane gladko in so samo ovite platnene niti.

Paradižnik v naši kuhinji

Paradižnikova juha. Za šest oseb vzamem 1 kg zrelih paradižnikov. Operem jih, zrežem in vložim v kozico, osolim in jih dušim v lastnem soku z eno žlico drobno zrezane čebule in peteršilja vred toliko časa, da se popolnoma razkuhajo. Nato jih pretlačim skozi sito. V kozici razbelim žlico masti ali presnega masla in napravim iz ene žlice moke svetlo prežganje, nato vlijem noter pretlačene paradižnike, zalijem z juho ali kropom, kolikor potrebujem juhe, ter še pokuham. Na tako juho zakuham drobne makarončke ali riž; to oboje prej v slanem kropu skuham in odcedim ter nazadnje malo pred serviranjem denem v juho.

Dušena govedina s paradižnikom. Od lepega kosa bržole odločim kosti, kožice in maščobo, ga potolčem in pretaknem na gosto s slanino; osolim in popram. V primerno kozico denem žlico masti in žlico drobno sekljane prekajene slanine ali pa finega olja in vložim noter meso. Žraven dam nekaj zrelih, od pečk ožetih in zrezanih sirovih paradižnikov, lovorjev list, nastrganega korenja in eno debelo, drobno zrezano čebulo, košček zelene in kozarec rdečega vina. Dobro pokrito dušim dve uri na zmernem ognju, nato vzamem meso na pogret krožnik in dam na gorko. V sok v kozico pa potresemo pol žlice moke, zalijem z juho in nekoliko minut pokuham. Nato pretlačim skozi sito ter oblijem s tem sokom meso. Žraven dam makarone ali široke rezance.

Nadevani paradižniki. Srednje velikim paradižnikom odrežem pri peclju pokrovček, z žličko previdno odstranim pečke in napolnim paradižnik s telečjo sekanico, zmešano z napoln kuhanim rižem. Nato zložim paradižnike v dovolj veliko plitvo kozico, obloženo z rezinami prekajene slanine, in dušim pokrito na zmernem ognju dobre tri četrti do ene ure. S takimi paradižniki obložim dušeni riž.

Paradižnikova omaka. Kuham 1 kg paradižnikov toliko časa, da se voda pokuha, potem jih pretlačim. V kozici razbelim mast, denem noter pol žlice moke in pol žlice drobnih drobtin. Ko to nekoliko porumeni, dolijem pretlačene paradižnike, osolim, dodam eno žlico sladkorne sipe in pustim, da še malo povre. Če je omaka pregosta, dolijem po potrebi juhe ali belega vina.

Paradižnikova solata. Zrele, a še trde paradižnike operem, obrišem v snažen prtič in zrežem na tanke rezine, osolim, popram in zabelim z oljem in kisom. Po vrhu potresemo na drobno zrezanega peteršilja in nekoliko čebule.

Paradižniki z ribjo solato. Zrelim, trdim paradižnikom odrežem pri peclju pokrovček, izločim z žličko pečke, jih napolnim z ribjo solato ter oblijem z gosto majonezo. Take paradižnike dam kot medjed po juhi.

Paradižniki z jajcem (ponarejeni morski pajek). Na osebo vzamem po dva srednje velika, zrela, trda paradižnika, operem in poparim, stresem na cedilo in jih olupim ter iztisnem pečke. V kozici segrejem finega olja, denem noter drobno zrezane čebule, peteršilja, strok zmečkanega česna in nazadnje paradižnike, osolim in popram ter dušim na zmernem

ognju dobre pol ure. Preden dam na mizo, vlijem žraven za vsako osebo po eno jajce, katero prej raztepem, hitro premešam in dam takoj na mizo.

Paradižnikova rižota. 1 kg do 1½ kg zrelih paradižnikov operem, razrežem in denem v kozico, nekoliko osolim in do mehkega dušim v lastnem soku. Ko so mehki, jih pretlačim, kar ostane na situ, dam v juho ali krop, s katerim potem zalivam. V kozici segrejem dobro žlico masti ali presnega masla, dam noter dobro žlico drobno zrezane čebule in peteršilja ter nekoliko popražim, nato pa dodam pretlačene paradižnike in takoj za vsako osebo tri pesti riža ter zalijem z juho ali s kropom. Dobro pokrito dušim počasi toliko časa, da se riž zmečča (približno pol ure). Riž ne sme biti razkuhan. Ko je gotovo, stresem na krožnik, potresemo z nastrganim parmezanom in dam na mizo.

K tako pripravljenemu rižu se dajo lahko tudi dušeni paradižniki. V ta namen se vzameta na osebo po dva srednje debela ali en večji paradižnik, ki se prerežejo čez pol ter potresejo z drobnim peteršiljem in čebulo, soljo in poprom. Vložijo se v prostorno kozico, oblijejo z oljem in pokriti duše do mehkega, potem pa se nalože na krožnik v vencu okrog rižote. Za postni dan pa dam poleg peteršilja in čebule eno ali dve drobno zrezani slani sardeli.

Paradižnik, vložen v kis. Drobne, še zelene paradižnike, katerim pustim še nekoliko peclja, operem in osušim ter jih vložim tesno v večje, široke konzervne kozarce in jih zalijem z dobrim, prevretim, osoljenim in ohlajenim vinskim kisom. Po vrhu nalijem za dva prsta finega olja in zavežem s pergamentom.

Paradižnikova mezga. Zrelim, opranim paradižnikom iztisnem pečke, zrežem, jih denem v kozico, osolim in kuham toliko časa, da se vsa voda izpari. Nato jih pretlačim skozi sito in kuham to mezgo potem še toliko časa, da se popolnoma zgosti. Mešati je treba pogosto. Ko je mezga dovolj gosta, napolnim z njo manjše, močne kozarce. Ko se shladi, nalijem na vrh za prst olja, zavežem in shranim.

Paradižniki v sladkorju. Drobne, zrele, toda trde in cele paradižnike prerežem čez pol ali jih razčetrtrim, oblijem z mrzlo vodo in pustim 24 ur. Potem jih odcedim, odstranim previdno pečke in jih oblijem z rumom ter pustim zopet 24 ur. Potem vzamem na 1 kg paradižnikov po 1 kg sladkorja in ga kuham z vanilijo toliko časa, da se vleče. Nato ga vlijem čez paradižnike in pustim spet 24 ur. Četrty dan sladkor odlijem in ga kuham toliko časa, da se zgosti. Nato vlagam paradižnike posamič noter, pustim vreti pet minut in jih takoj vložim v kozarec. Ko imam vse paradižnike v sladkorju prevrete, kuham sladkor še toliko časa, da se zopet zgosti, potem ga pa vlijem še vročega čez paradižnike v kozarec. Ko se ohladi, zavežem.

Zeleni paradižniki v sladkorju. Še zelene, trde paradižnike, ki začenjajo rdeti, operem v mrzli vodi in osušim s snažno krpo. Prav majhne pustim cele, večje razpolovim, pečk ne izločim. Stehtam ravno toliko sladkorne sipe, kolikor tehtajo paradižniki. Od tega vzamem eno četrtino sladkorja ter ga raztopim na ognju v osminki litra vode. Ko zavre, vložim noter paradižnike in pustim, da se nekoliko prekuhajo (približno četrt ure), nato pa jih s penovko previdno poberem na cedilo. V sladkorno vodo pa stresem še ostali sladkor in kar se odcedi od paradižnikov in kuham toliko časa, da se vleče. Žraven denem drobno zrezane citronove in oranžne lupinice ter košček vanilije in skorjico cimeta ter nato še paradižnike.

Pustim polagoma kuhati, da so stekleno prozorni, potem pa še vroče vložim v kozarec in jih, ko so ohlajeni, zavežem.

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed: grahova juha z opečenimi žemljicami, zelne klobasice v paradižnikovi omaki z rižem, sirovo sadje.

Večerja: dušene gobe z ajdovo polento.

Torek, obed: goveja juha z jajčno kašo, govedina s prisiljenim zeljem in ocvrtim krompirjem, kuhana jabolka.

Večerja: omelete z ocvirki¹, salata.

Sreda, obed (brez mesa): paradižnikov rižoto, jabolčni zavitek.

Večerja: jajčne vrvice s presnim maslom, salata.

Četrtek, obed: ričet s prekajeno svinjino in kislo zelje, mešan kompot.

Večerja: jajčnik s salato.

Petek, obed: paradižnikova juha s pekatetami, češpljevi cmoki iz krompirjevega testa.

Večerja: pocvrti krompirjevi svaljki² s salato.

Sobota, obed: goveja juha z jetrnimi cmoki, govedina s praženim krompirjem in kumarčno omako.

Večerja: meso v salati s fižolom.

Nedelja, obed: obarna juha, pečena piška s salato, zračni krapci z rajsko peno.

Večerja: mrzla pečenka, salata s trdimi jajci.

¹ Omelete z ocvirki pripravijo tako kakor navadne omelete, toda brez sladkorja. Ko vlijaš testo v omeletno ponev, potroši vsakokrat na vsako omeleto, preden se testo strdi, žlico ocvirkov, čim se na spodnji strani opeče, jo obrni, ko se opeče še na drugi strani, jo zvij skupaj in polagaj na gorak krožnik.

² Krompirjevi svaljki. Če delaš za obed češpljeve cmoke iz krompirjevega testa, naredi tega toliko več, da polovico lahko shraniš za večerjo za svaljke, ker si s tem prihraniš dvakratno delo. Krompirjevo testo se dobro ohrani do večera, če ga deneš v moko in ga pokriješ. Zvečer ga deneš na desko, še malo pogneteš ter oblikuješ za prst debele in dolge svaljke, katere kuhaš v slanem kropu, ocedeš in zabeliš s presnim maslom in drobtinami. Ali pa povaljaš svaljke v moki, raztepenem jajcu in drobtinah in na masti ocvreš.

Zelenjadni vrt

Poletje gre h kraju in jesen se približuje s hitrimi koraki. Četudi se podnevi smehlja solnce še vedno milo in prijazno na vrtove, polja in livade, lega vendar zvečer in ponoči že hlad na trudno zemljo, proti jutru pa pade rada že tudi smrtna slana na zelene travnike.

Počasi je torej treba misliti na to, kam in kako bomo pospravili sadeže z vrta.

Najbolj pripraven prostor zanje je zračna, suha klet ali hram, pa tudi vsaka druga suha in ne premrzla shramba je dobra. V prevlažnem prostoru sadeži radi shirajo in zgrijejo.

V klet lahko spravimo različne sadeže, nekatere v zabojce ali pa na tla, druge posadimo v pesek ali pa

zemljo. Krompir, korenje in rumeno kolerabo denemo v zabojce ali pa kar na tla in jih podložimo s slamo, zeljnate glave razložimo po tleh ali pa po policah, endivijo, cvetačo, zeleno, peteršilj in radič pa posadimo v mivko ali pa v zemljo. V ta namen pripravimo na primernem kraju v kleti gredo z ne presuho mivko ali prstjo, kakih 30 cm visoko in če mogoče prosto na vse štiri strani. Vanjo se posade sadeži s koreninami tako, da so popolnoma ali pa vsaj do srčka pokriti z zemljo.

Najprej posadimo endivijo, ker ne sme biti prezrela, torej ne takšna, ki je že bela na sredi, ker sicer rada segnijo. Tudi jo je treba spraviti prej, preden pade slana nanjo, torej nekako do srede oktobra. Če je vreme ugodno, lahko ostane dalje časa zunaj. Najbolje se ohrani tista, ki jo posadimo konec avgusta. Za endivijo je najboljša mivka, za druge sadeže je dobra zemlja. Endivijo je treba posaditi bolj na redko, da lahko dobi dovolj zraka. Korenine ne smejo biti čisto v zemlji, ampak toliko, da je srček zunaj.

Radič lahko posadimo bolj na gosto in s celo korenino. Če cvetača še dela rožo, jo izkoplremo s celo korenino in presadimo v klet, kjer rase dalje, večkrat celo do pomladi.

Ako je vreme neugodno, je treba vse to postoriti že do konca septembra, če je pa lepo, lahko počakamo še ves oktober. Zlasti je treba paziti na salato in cvetačo, da nanjo ne pade slana, drugim sadežem slana toliko ne škoduje.

Korenje, peso, črno redkev in podzemeljsko (rumeno) kolerabo pustimo lahko tudi zunaj in zakopljemo v zemljo, ker se v zemlji najbolje ohranijo.

Tudi zimski ohrovt, cvetačo, por, črni koren in peteršilj lahko pustimo zunaj, vendar je dobro, če shranimo nekaj teh sadežev v shrambo, kjer ne zmrzuje, da lažje pridemo do njih, kadar je sneg in hud mraz.

Če je pečena zemlja, ki smo jo pripravili v kleti, dovolj vlažna, ni potem treba teh rastlin prav nič zalivati, zakaj s tem bi ne dosegli drugega kakor samo vlažen, zatohel zrak v kleti. Pač pa je treba, če je vreme količkaj ugodno, pridno odpirati okna, zlasti tedaj, kadar se prične delati na sadežih plesnoba in trohnoba.

Temperatura v kleti naj bo kolikor mogoče enakomerna, nikdar pa previsoka. Poprečno je dovolj, če je 6° do 8° R (8° do 10° C).

Nekaj korenin peteršilja in drobnjaka je dobro presaditi v rožnice ali pa zabojčke in jih postaviti na ne premrzeli, svetel prostor v kuhinji ali kje drugje blizu kuhinje, da jih ima gospodinja pozimi vedno pri roki, kadar jih potrebuje.

Kadar so vsa ta dela opravljena, je treba začeti pospravljati po vrtu. Odrezani štori so nepotrebni zajedalci v zemlji in pribežališče za razne škodljivce. Zato jih je treba z drugimi ostanki od sadežev vred izpuliti in zmetati na kompost, ki ga je treba čez zimo še enkrat premetati in z apnom pomešati. Kompost, kar ga je ostalo izza lanskega leta, pa naj se pomeša na polovico z gnojem, zvozi na gredice in dene v zemljo, da zrak preveč ne uniči glavnih redilnih snovi.

Dobro in koristno je za vrt, če ga jeseni prekopljemo, ker se na ta način zemlja zrahlja, da lažje premrzne in lažje vpiva zimsko vlago. Spomladi ni potem treba drugega kakor zemljo še enkrat prerahljati z motiko ali pa rovnico.

Če je vreme ugodno, lahko posejemo še špinačo, motovilec, peteršilj, korenje, salato ali radič pa pokrijemo, kadar vzklijejo, grede s smrečjem. Za salato je najbolje, če jo posejemo med motovilec, ker tam najbolj ostane.

Na gredah, kjer so rasli beluši, porežemo njih stebelca in jih sežgemo, nakar natrosimo na grede gnoja in ga podkopljemo.

Delo na vrtu, kakor vidite, ne sme nikoli počivati, ampak je treba, tudi kadar se bliža jesen in je na vrtu že vse pobrano, marsikaj urediti in pripraviti, če hočemo, da bo spomladi vrt v redu in da nam bo delal veselje pa prinašal korist.

Vrtiček med okni

Južna okna ali pa odprte verande z jutrnjim solncem krasimo razen s fuksijami in pelargonijami zlasti z nageljni. Cvetje je tako bolj pisano in pogled na okno ali verando mikavnejši. Pozimi jih pa krasimo z različnimi vrstami primul, po naše trobentic, ker so to najhvaležnejše zimske cvetke. Če se hoče katera izmed nas, ki ljubimo cvetje, malo bolj pokazati, bo za okras verande uporabila seveda tudi asparaguse, fikuse, begonije, sobno lipo, pozimi pa ciklame, kalo, acaleje, rododendron in druge.

Nageljni so zelo hvaležni, vselej enako lepi, tudi kadar jih ne krasijo debeli kelihi blagodelečnega cvetja.

Nagelj je povsod dobro znan, vsaka ga je že skoraj gojila, pa bo zato vedela, da je njegova nega prav hvaležna, seveda le tedaj, ako je imela srečo in je kupila na trgu ali v cvetličarni lonček z rastlino, ki se je v njem gojila že od malega. Pri nakupu naj gleda vsaka na to, da zemlja ne bo vlažna in da se cvetlici ne bo poznalo, da je bila malo prej vsajena, kajti vsi tisti bujni, košati nageljni s 40 in še več napol odprtimi popki, ki se dobe na trgu posebno spomladi, so bili dan ali pa dva ali celo samo nekaj ur prej vsajeni. Ti se ne držijo niti 14 dni, ovenejo, noben popke se ne odpre, izgubijo ves vonj, postanejo bledorumeni in se hitro posuše. Nagelj si bomo prav zato, ker je tako lep in ker ga nečemo videti venečega, rajši vsadile same ali pa ga vzgojile iz majhnih, komaj vidnih semen, ki jih dobimo v vsaki boljši trgovini s semeni. Seme se natrosi na rahlo zemljo in komaj vidno zakrije s prstjo pa postavi na napol solnčen prostor, potem se pa vsak dan nekolikokrat poskropi, da je zemlja vlažna in topla. Kaj hitro vzbrste rastlinice, ki pa še prav nič niso podobne nageljnemu. Prva dva lista sta okrogla, kmalu pa se pokaže tanko, sivozeleno stebelce in ne dolgo potem karakteristični dolgi, sulicasti listi. Ko je rastlinica tri centimetre visoka, se previdno presadi v lončke, redno zaliva in varuje pred prevročimi solnčnimi žarki. Čez nekaj tednov so rastline že dovolj trdne, da vzdrže ponovno presajevanje. Tokrat pride vsa rastlinica v svoj lonček. Tako vsajeni nageljni cvetijo že prihodnje leto, so zelo trpežni, pač pa ni gotovo, da bodo vsi cveti dvojni, ker seme ni konstantno. Drugače se dela s sadikami. Kakor hitro nagelj jeseni odcvete, prične poganjati vršičke, ki se nič več ne razvijajo, ampak samo košatijo. Tak vršiček se sicer ne odreže, pač pa se tri centimetre spodaj na stebelcu napravi z nožem poseven zarez in stebelce preseče na polovico, tako da ostane košati vršiček cel in da se drži stebela v obliki precepa. Poleg lončka, v katerem rase stari nagelj, ki ima vršiček, se postavi drug lonček z rahlo zmešano, mastno vrtno prstjo, vanj pa se z nitjo pritrdi del precepa nageljnovega vršička in vsadi pol stebelca. Tako precepljeni nageljnov vršiček požene že v treh tednih, nakar se previdno odreže od materinega stebela in neguje kot samostojna rastlina.

Taki nageljni cveto po navadi še tisto jesen, najkeseje drugo pomlad, imajo pa to dobro stran, da so konstantni, to se pravi, da je cvetje iste vrste kakor nagelj, od katerega smo odcepili vršiček.

V pozni jeseni zvene listje nageljna, stebelca se posuše in večkrat se človeku zdi, da ne bo nagelj nikdar več vzbrstel. Cvetlica pa samo počiva in se pripravlja na zimsko spanje. V času njenega počitka, ko se ne vidi niti steblo niti listje, se bolj poredkoma zaliva, stoji naj v precej hladni sobi in pušča na miru. Spomladi požene nagelj že februarja meseca, če je lepo vreme, kmalu potem pa se presadi.

Neumorne in cvetenju in silno hvaležne so begonije. Poznamo razne vrste, najnavadnejša je begonia kevensis, deloma pritlikava, deloma visoka. Ljubi rahlo, gozdnato prst, redno in precej močno zalivanje, včasih, toda samo poleti, nekoliko gnoja. Samoodgoja je nepriporočljiva, ker je zelo nerodna; jeseni se kupijo lončki z mladimi rastlinicami, prihodnje poletje pa so že bujne in pridno cveto vse poletje.

Bellé Pavla, Beograd.

Ali naj se možimo iz ljubezni?

Kaj je za srečo posameznika in v širšem pomenu za razvoj plemena važnejše, ali zakon po razumu ali ženitev iz ljubezni? To vprašanje je zastavil časopis »Strand Magazine« vrsti znanih osebnosti na Francoskem in Angleškem. Odgovori, ki so bili kmalu nato objavljeni, nudijo zajemljiv pogled v duševni svet dveh različnih narodov.

Na Francoskem ima zakon iz ljubezni največ zagovornikov ali si vsaj nihče ne upa obsojati ženitev iz ljubezni. Samo Sarah Bernhardtova, ki je bila vedno temperamentna umetnica, se je razlikovala od večine v svoji domovini, prav v deželi pametnih zakonov, imenovanih »Marriages de convention«, in je zagovarjala brez izjeme zakon iz ljubezni.

Seveda nastane takoj vprašanje: kaj je ljubezen? »So ljudje — pravi Sarah Bernhardtova — ki imajo povsem nenavadno sposobnost naklonjenosti k človeku, a vendar ljubezni v pravem pomenu besede niso sposobni. Ljubezen v višjem pomenu besede je višja oblika naklonjenosti in življenjska zveza, ki je osnovana na takšni medsebojni ljubezni, ima torej večjo in višjo nežnost sreče. A na vsak način je napačno mnenje, da je za srečno zakonsko življenje potrebna samo strast. Ljubimska strast je podobna začasni blaznosti: omami, dokler traja, ali kakor najošabnejši ogenj in najboljša smotka prebito hitro zgori in po njem ne ostane nič drugega ko hlad, bel pepel, ki razpade, če se ga količkaj dotakneš. Kadar ugasne nasladna strast, ki jo ljudje po navadi napačno imenujejo ljubezen, se prikaže na njenem mestu strašen občutek praznote. Resnična naklonjenost, odgovorno tovarištvo, močno čustvo globoke vzajemne simpatije, se mi zde korenina, iz katere poganja srečno zakonsko življenje. Zakon, ki se naslanja samo na strast, se osuje v prvem življenjskem viharju.«

Brezpogojno za zakon iz ljubezni je tudi znani zagovornik evgenskih idej dr. C. B. Saluby, ali pod pogojem, da ne gre pri tem samo za spolno občevanje, ki

ga imajo ljudje, nezmožni ljubezni, za višek zakonske sreče. Zakoni, ki so osnovani na silni moči nasladne naklonjenosti, pomenijo zločin proti človeški družbi in proti prihodnjemu človeškemu rodu. Ljubezen je doumel Shakespeare, ko je zapisal, da obstoji samo iz vernosti in vdanosti. Veliko je ljudi, ki ljubezni v tem najvišjem pomenu vobče niso zmožni, in zato se morajo od njih pričakovati samo kompromisi. Če mnogi evgeniki nimajo ljubezni za edino in najboljšo osnovo zakonskega življenja, so pač v zmoti. Prava ljubezen skriva zmeraj nevede elemente prirojenega plemenskega negovanja in v tem smislu je tudi ljubezen z evgenskega stališča edino zdrava osnova zakonskega življenja. Sklicujejo se na Francoze, da znajo narediti iz čisto po razumu sklenjenih zakonov v sreči in blagostanju živeče družine. Ampak previden opazovalec ve, da francoski narod preživlja krizo, da število porodov strašno pada in da je največja nevarnost za francosko pleme v premajhnem številu zakonov, sklenjenih iz ljubezni.

In v tem se tudi strinja z Angležem Ellen Keyeva: zakon iz ljubezni in samo ta prinaša posamezniku in vsemu narodu blagoslov. Imela sem zmeraj vtisk, da nove generacije s pomočjo staršev, ki živijo med seboj v ljubezni, vedno dobro uspevajo. Seveda tudi zakoni, sklenjeni po razumu in simpatiji, lahko harmonirajo in so na osnovi spoštovanja in naklonjenosti tudi srečni, ali taka sreča je sreča nižje vrste. Eno leto zakonske sreče je pa vsekako boljše kakor pol stoletja mirne zadovoljnosti.

NASA DECA

Najmlajši grabljici Tonja in Ljubica Brusova.

Zdrav in lep bo Vaš otrok,

če ga boste vedno kopali samo z

lahkim otroškim milom PARACELSUS

Opolnoma nevtralno, plava na vodi in ga zdravniki priporočajo kot najboljšo otroško milo. Zahtevajte vselej samo lahko milo **PARACELSUS**.

Higijenski farm. laboratorij PARACELSUS, k. d. Zagreb 3.

Resni dvojčici Magda in Marena Štokova iz Litije.

Fantka ali punčki?

LEPOTIČJE

(Nadaljevanje.)

Vaje za pridobitev vitkosti.

Osnovno pravilo proti debelosti se glasi: delaj in gibljivi se na tešče. Razen tega izvajaj vsak dan tole vajo:

Lezi na hrbet, v lahki obleki ali pa gol. Deni pete skupaj in dvigni noge, kolikor mogoče visoko pa skleni hkrati roke pod glavo. Potem povesi noge — pete še vedno skupaj in položi roke med kolena, pri čemer se vzravnaš z zgornjim telesom. Nato zopet lezi na hrbet in se pretezaj. Pete skupaj, roke zopet sklenjene pod glavo. To vajo ponovi petkrat, vselej po eno minuto.

Ako si pa že preveč životna, izvajaj tole vajo:

Lezi na hrbet, skleni roke pod glavo, dvigni noge kolikor mogoče visoko in kroži z njimi — vedno pete skupaj.

Mladostna svežost.

Ako imate brezhibno polt, tedaj vsak dan mislite tudi na to, da si to srečo ohranite. Na tisoče žen in deklet uporablja dosledno le Elida Ideal milo. Vse so navdušene o njegovi učinkovitosti in to po pravici, ker je uporaba tega mila takorekoč predpogoj za triumi uspeha.

Elida Ideal milo je izredno voljno in čisto – razkošno decentno skozi in skozi parfumirano – zelo prijetno in osvežujoče. Komadi so priročne oblike in lepo zaviti. Kupite še danes Elida Ideal milo ter pričnite takoj z racijonelno nego Vaše polti.

ELIDA IDEAL MILO

Moderno električno razsvetljavo

v vaših stanovanjih si uredite z našimi najmodernejšimi električnimi svetilkami, skulicami (ampulami) in drugimi svetilkami. — Veliko izbiri električnih likalnikov, posod za kuho, ogrevalnih plošč, sesalcev prahu in drugih električnih aparatov za gospodinjstvo in kosmetiko nudi

«ELEKTROINDUSTRIJA»

družba z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta 13 (Kolizej).

Telefon interurban 2314

Kmalu boš občutila v mišicah precejšnje bolečine, kar kaže, da se je telo odvadilo potrebnega delovanja. Kdor se bo ustrašil teh bolečin, ne sme misliti, da bo shujšal. Če pa vztrajaš in nadaljuješ predpisano vajo, se bo kmalu pojavil občutek gibkosti in vsak teden boš shujšala za pol kile, dokler ne bo izginila vsa nepotrebna tolsča.

Če se je na hrbtu, bokih in životu nabralo preveč masti, potem izvajaj vsako jutro tole vajo:

Lezi na hrbet, vtakni noge pod omaro ali divan, vzroči (iztegni roke nad glavo) in počasi vstajaj z zgornjim delom telesa, pri čemer naj ostanejo roke iztegnjene. To vajo ponovi prvi teden desetkrat, drugi teden dvajsetkrat, tretji tridesetkrat in četrti štiridesetkrat. Preseneti te bo, kako prožna boš postala in kako kmalu bodo izginile vse težave, ki ti jih je prizadevala nepotrebna tolsča.

Lezi pa na tale način: prekrižaj noge, opri roke v bok, počepni počasi in se zlekni. Izpočetka gre težje kakor si morda misliš, ampak kakor vsak dan ješ, prav tako moraš tudi vsak dan vaditi svojo gibčnost. Prav kmalu teh vaj sploh ne boš mogla več pogrešati in jih boš rada ponavljala celo zvečer.

Kdor hoče ostati vitek, zjutraj ne sme veliko jesti.

Ko si se oblekla, zajtrkuj malo. Po zajtrku pa se najmanj deset minut izprehajaj po svežem zraku. Prav kmalu bo pričela tvoja telesna teža padati.

Mladost je vitka. In vitkost je lepa, je dražestna. Tudi moda zahteva vitkost, a marsikatera ženska, ki se ravna po modi, gre predaleč v svojih metodah. Eno je treba vsem, ki tožijo zaradi svoje debelosti, povedati: da se zdrava, lepa vitkost ne da pridobiti od danes na jutri. Nič ni bolj nezdravo in nič ne škoduje lepoti bolj ko prenašanje shujšanje.

Ako šteješ že preko pet in dvajset let, potem bodi pri omejitvi v prehrani previdna, da ne oškoduješ svojega zdravja.

Najboljše merilo za pravo mero pri hujšanju je vrat. Ako postane na vratu koža ohlapna, potem moraš takoj prenehati z vzdržnostjo. Isto velja, če opaziš, da postajaš nemirna, nervozna in razdražljiva.

Seveda se pri vsakem shujšanju, tudi normalnem in zaželenem, pojavi neka nervoznost, ki izvira iz vzdržnosti v prehrani. Odpraviš jo, če med obedom in večerjo poješ nekaj svežega sadja. Posebno dobra so v ta namen jabolka in pomaranče, ne toliko mandarine, hruške in breskve, ker imajo v sebi preveč sladkorja.

Mlečni dnevi niso za duševne delavce.

O mlečnih dnevih se je že mnogo pisalo in skoraj vsak debeluh ali debeluška, ki bi rada shujšala, se je že zatekla k temu sredstvu. Vsem duševnim delavcem pa moramo to sredstvo odločno odsvetovati. Kdor pa samo telesno dela (sport je izvzet), si z zdravnikovim privoljenjem lahko vsak teden privošči po en mlečni dan.

Hrana na mlečni dan: zjutraj čaša mleka brez smetane, nekako četrta litra, do obeda nekaj jabolka ali ena do dve pomaranči. Za kosilo dve čaši mleka v majhnih požirkih in košček suhega prepečenca. Mleko, kakor kdo hoče, mrzlo ali pa toplo. Potem leži za pol ure. Za malico čašo mleka ali izmenoma skodelico črne kave ali čaja, vse nesladkano, in nekaj suhega prepečenca. Za večerjo pa že lahko košček opečenega kruha, mehko kuhano jajce in malo solate.

En sam tak mlečni dan ti navadno vzame eno do poldruge kile teže. Seveda ne smeš te izgube nadomestiti takoj drugi dan z bogato založeno mizo. Bodi tudi še drugi dan zmerna v jedi in le polagoma stopnjuj prehrano, dokler ne pride na vrsto iznova mlečni dan.

ZA JESEN!

VELIKA

IZBIRA

MODNE
NOVOSTI

za DAMSKE PLAŠČE
za KOSTUME
za OBLEKE
VOLNENO BLAGO
VELOURJE-BARŽUNE itd.

NAJCENEJE
NABAVITE

PRI TVRDKI **NOVAK**
LJUBLJANA, Kongresni trg 15
(nasproti Nunske cerkve).

Ob priliki gospodinskega dela negovane roke s pomočjo

NIVEA-CREME

ker je Nivea-Creme edina krema, ki ima v sebi eucerit, ki je osnova za njeno izrazito delovanje. Natrite vsak večer in tudi čez dan svoje roke z Nivea-Creme; ona hitro in vsa prodre v kožo, pa se razume samo po sebi, da samo ta krema, ki gre popolnoma v kožo izpolnjuje v polni meri svojo dolžnost. Potem lahko dan za dnevom delate v topli in hladni vodi in Vaša koža bo ostala gladka in nežna ter bo obdržala videz negovane kože. Škatle po 3'—, 5'—, 10'— in 22'— Din.

Tube iz čiste pločevine po 9'— in 14'— Din.

Izdeluje v Jugoslaviji:

Jugosl. P. Beiersdorf & Co.,
d. s. o. j.

Maribor, Meljska cesta šte. 56.

Mnoge ženske opravljajo na tem polju Sisifovo delo. Najprej se na pretiran način mrtvičijo, in posledica je, da se pojavi prav tako pretirana potreba po hrani. Naglo in pohlepno užita hrana pa hitro iznova odebeli telo. Poglavitno pri vsakem zdravljenju je rednost. Na ta način pada teža polagoma in ne škoduje lepoti.

Kdor nagiba k debelosti, naj se vsak teden stehta.

Ljudje, ki nagibajo k debelosti, naj vsak teden kontrolirajo svojo težo. Kakor hitro se prične teža večati, je treba proti njej nastopiti. Kajti mnogo laže je odpraviti dve, tri kile kakor pa dvajset, trideset kil. Leke pa, ki naj bi privedli do shujšanja, jemlji samo po zdravniškem nasvetu.

Trden oklep v obliki gumastega pasu (najbolje se nosi na golem telesu) mnogo pripomore k vitkosti. Sedanja moda zahteva takšen pas celo za vitka dekleta; kakor hitro se prične ženska debeliti, je pa takšen pas naravnost nujno potreben in tudi z zdravstvenega stališča priporočljiv.

Predpisane vaje moraš seveda izvajati čisto neovirano. Prav tako je priporočljivo, da se za jutrnji izprehod le lahko napraviš.

Vitkost, ki jo zahteva današnja moda, ni le modna bedarija, muha enodnevnica. Rodila se je iz sportnega principa sedanjosti, iz stremljenja po gibanju v svežem zraku, ki se bo v bodočih generacijah nedvomno še povečalo. Moderni ljudje hočejo biti za vsako ceno vitki in razumljivo je, da pri izbiri sredstev niso vedno dovolj previdni.

Ženske, ki so pristašnje ekstremno vitke linije, poskušajo vsako sredstvo, o katerem čujejo, da suši. In nikjer ni toliko nepotrpežljivosti in neučakanosti, kakor prav tukaj. Hotele bi videti uspehe, ko so komaj začele z delom.

Hujšati se mora počasi.

Večina ljudi se prekesno spomni na svojo obilnost. Šele tedaj, ko postane debelost že neprijetna, pričenjajo skrbeti za svojo mladost in lepoto.

Debeli ljudje niso nikdar lepi. Ljudje pa, ki nasilno shujšajo, bodo postali vedno nemikavni.

Tolsto staničevje, ki leži pod kožo, vpliva nanjo. Pri dobro rejenih ljudeh redkokdaj vidimo gube in njih koža je redkokdaj razpokana. Če je torej hujšanje prenašlo, izgine tolišča, koža pa se ne more tako hitro prilagoditi in postane ohlapna.

Preveliko nabiranje masti na telesu je nemarnost, ki bi je dobro vzgojen človek ne smel trpeti. Toda to nabi-

ranje je laže preprečiti, kakor odstranjevati potem, ko je že prekesno.

Kadar pa dosežeš svojo normalno težo, takoj prenehaj z vsako vzdržnostjo v prehrani, nadaljuj pa z vajami, kajti le-te bodo izpremenile tvojo vitkost v gracioznost.

Lepe in negovane roke.

Mednarodno izpričevalo za pripadnost k boljši družbi, inteligenci in duševni aristokraciji je roka.

Hišni opravki, sport in delovanje v različnih poklicih je izpremenilo zahtevke, ki se stavijo na ženske roke. Vsakdo ima lahko lepe, estetično učinkujoče roke, če jih neguje. Zdravo, enakomerno delo napravi roko pač žilavo in mišičasto, toda nikdar negraciozno in štorasto. Nedvomno trpe pri delu najbolj roke gospodinj, kajti domači opravki zelo kvarno vplivajo na obliko in kožo rok. In naj bo gospodinsko delo še tako častno, roka, ki se ji preveč poznajo sledovi pomivanja in kuhanja, ne bo žela priznanja. V Angliji na primer, kjer opravljajo ženske večkrat vse domače posle same brez tuje pomoči, imajo dame negovane in lepe roke tudi tedaj, če same čistijo tla in perejo perilo, kar dokazuje, da ima tudi pridna gospodinja negovane ude. Izkažene nohte, prste in kožo nahajamo samo tam, kjer se roke trajno zane-marjajo.

Roke gospodinje.

V trenutku, ko prenehaš z delom v kuhinji in ostalem gospodinjstvu, moraš pričeti z negovanjem rok. Zlasti glej na to, da roke ne ostanejo predolgo mokre, da se ne vsesa voda v kožo. Ker prav to je usodno za lepe roke: zaradi mokrote postanejo otekline, zabuhle in rdeče, kratkomalo, izdelane. In marsikatera gospodinja, katera z največjo skrbnostjo pazi na vsak kos pohištva, ki se lahko nadomesti, ne pazi niti najmanj na svojo osebo in lepoto, ki je nenadomestna. Mokre prste vedno takoj otri. Suha pa je koža šele tedaj, ko dobi svoj prirodni blesk in jo ustne občutijo kot čisto suho.

Vsaka boljša dama

ve, da je vsakodnevna intimna toaleta nujno potrebna. Kupite še danes blagodišečo sol za izpiranje

ISLA (ISLA SPULSALZ)

Lepo diši, dobro čisti in daje telesu ugoden občutek dovršenega negovanja.

Saline-Verwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Hig. farm. laborat. Paracelsus k. d. Zagreb 3

SKRBI PREŽENETE

Z DOBRO GLASBO

V dolgih jesenskih in zimskih večerih, ko sedimo po težkem dnevnem delu, polnim truda in skrbi, doma v krogu svoje družine, si zaželimo nekaj razvedrila. Glasba je ono čudovito zdravilo, ki pomiri naše izmučeno telo, naše srce in dušo. Godba nas popelje v pravljični svet otroške dobe.

Ako slišimo po dolgih letih pesem, ki nam jo je pela mati kot otroku, se z ganotjem spomnimo na vse solnčne dneve naše mladosti.

Hrepenenje po glasbi je tako veliko, da si skoro vsaka družina želi imeti v svojem domu instrument, ki omogoča družinam duševni užitek. To pa more nuditi dober radioaparati, ki je vsled svoje sedanje popolnosti na višku sodobne tehnike.

Seveda imajo radioaparati svoje posebnosti in ni vseeno, kakšen aparat si nabavimo. Zato rabi vsaka družina, kadar kupuje radioaparati, dobre nasvete.

Brezplačne strokovne nasvete Vam da priznani strokovnjak g. Tone Poljšak, Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 15. Pišite dopisnico, da Vam pošlje potrebna pojasnila.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Gospa Olga Š. v M. Imam štiri leta staro punčko, ki dela vse samo z levico in že zdaj kaže, da je podedovala to lastnost po očetu. Ali naj sploh kaj ukrenem, da jo tega odvadim, in kaj?

Odgovor: Pedagogi so se že veliko ukvarjali z levičarstvom. Nekdaj so v šoli na vse mogoče načine poizkušali, da bi zatrli levičarstvo. Novejša znanost pa je na osnovi temeljitega raziskovanja dognala, da levičarji, iz katerih so po sili napravili desničarje, nikdar ne dosežejo spretnosti, ki bi jo dosegli, če bi uporabljali levico. Kakor ima pri desničarju leva polovica možganov močnejši krvni obtok in je središče drobnih gibov, tako opravlja vse to pri levičarju desna polovica možganov. Zato je torej že pri majhnem otroku desna polovica možganov bolj razvita. Če torej levičarskega otroka prisilimo, da uporablja bolj levo polovico možganov, se nekatere sposobnosti sploh ne razvijejo in ne uveljavijo. Svetujemo Vam zato, da pustite otroka, naj dela z levico, hkrati ga pa učite uporabljati tudi desnico.

H. P. iz M. S čim se dá očistiti granatni okrasek?

Odgovor: Denite granatni okrasek v toplo milnico, v katero ste dali prej malo sode. Drugi dan ga vzemite ven in ga previdno krtačite z ne pretrdo krtačko, dokler ne spravite z njega vse umazanije in prahu. Namesto milnice lahko vzamete tudi navadno toplo vodo in denite vanjo malo špirita.

Jelica L., B. Posteljna mreža, ki jo imam v postelji iz medu, mi že dlje časa škriplje. Kako naj pomagam?

Odgovor: Vaša posteljna mreža utegne biti zaradi dolgotrajne rabe preveč razrahljana in jo bo treba zopet napeti, kar pa lahko stori samo strokovnjak. Morda pa škriplje samo postelja in ne mreža, kakor se Vam dozdeva. To pa lahko kar sami popravite, če vijake od postelje čvrsteje privijete.

Marica H., S. L. Kako očistim železno krtačo?

Odgovor: Železno krtačo vtekните večkrat zapovrstjo v suho moko, jo položite za kakšne tri ure na suh prostor in jo nato potolčite nad cunjjo.

Nesrečna žena. Omožena sem že štiri leta, otrok nimam. Moj mož, ki je zelo dobrega srca, vendar pa, kar se tiče žensk, malo preveč lahkomišeln, je nedavno skočil iz ojníc. To me je duševno in telesno tako potrljalo, da ne morem več biti vesela. Pregreho sem mu sicer odpustila, toda kakor zdaj čutim samo z besedo, v srcu me pa še vedno boli in ne morem se otresti nezaupanja. Kaj naj storim? Ali naj grem proč od moža, s katerim se sicer zelo dobro razumeva, ali se dá na kakšen način zopet dobiti zaupanje?

Odgovor: V takem primeru je zelo težko prav svetovati, ker ne poznamo ne Vas ne Vašega moža. Dostikrat se pripeti, da ne ume biti žena poleg dobre gospodinje tudi »ljubica« svojega moža. Marsikatera sposobna gospodinja zanemarja svojo zunanost in žali s tem estetični čut svojega moža, ali ga mori s svojimi skrbmi, ki ga ne zanimajo, ali pa je premalenkostna; skratka ne zna pozabiti vsakdanjih težav in skrbi ter živeti samo za moža. Seveda so pa med moškimi tudi nepopoljšljivi lahkomišelniki, ki jih tudi največja skrbnost žene ne more izpreobrniti. Ker pa pravite, da se z možem dobro razumeta, je jasno, da je med Vama duševna zveza, ki je pogoj za pravi zakon. Svetujemo Vam zatorej, da ne obupate, marveč navzlic težavam izkušate kazati vedno vesel obraz in ugoditi željam Vašega moža, četudi bi se Vam ta ali druga zdela nespametna. Če pa je človek žalosten, potem ni prav nobenega upanja, da bi se zrahljana vez zopet okrepila. Nikakor pa Vam ne svetujemo, da bi pustili moža. To še vedno lahko storite, če bi se Vam vsi poizkusi ponesrečili. Pravo veselje do življenja dobi človek vendar samo tedaj, če izide iz notranjega boja kot zmagovalec.

Mici P., P. Ali je kakšen pomoček, s katerim bi se dala tla iz mehkega lesa napraviti gladka in čista? Zlasti v luknjicah od žbljev se nabira nesnaga, ki je ne morem odpraviti.

Odgovor: Mehka lesena tla se najlepše osnažijo in zgadijo z močno raztopino klorovega apna. Celotno madeži od barve gredo s tem popolnoma proč. Treba pa je s klorovim apnom zelo previdno ravnati, da ne pride na obleko ali na druge predmete. Zato je najbolje, če se tak prostor prej popolnoma izprazni. Čistiti je treba tla lepo po vrsti, desko za desko. Za krtačenje tal je najbolj prikladna kakšna stara metla. Tla se morajo potem temeljito izplakniti s cunjjo, ki jo ovijemo okoli metle. Roke, ki smrde po klorovem apnu, umijemo z vodo, v kateri je nekaj kapljic žveplene kisline. Pazite na žvepleno kislino, posebno pri otrocih!

Gospodinja iz V. L. Nedavno sem dala tla v sobi nobarvati in lakirati, zdaj pa se mi preproga prijemlje tal. Poizkusila sem še z vodo in kisom, pa nič ne pomaga. Kaj naj storim?

Odgovor: Ali ste prezgodaj začeli hoditi po tleh, ki še niso bila popolnoma suha, ali pa sta bila barva in lak preslaba. Najbolje bi bilo, če lahko barvo odstranite in tla na novo pobarvate. Morda bo pa tudi

pomagalo, če namažete tla z voskom in jih zdrsate s krtačo kakor parkete.

D. Ž., J. Kaj naj napravim z moževim usnjenim suknjičem, ki je že precej ogoljen?

Odgovor: Vsak usnjen suknjič se sčasoma obrabi in izgubi barvo, kajti usnje se ne sme impregnirati, ker bi sicer postalo trdo in krhko. Če je barva že zelo slaba, se lahko suknjič nanovo pobarva s priznano barvo «Vilbra». To je vse, kar se dá storiti. Za mesto taki usnjeni suknjiči itak niso, temveč samo za sport in izlete, tam pa prav nič ne moti, četudi niso ravno najlepši.

G. Miriam, Semič. — Endivija, ki jo hočete spraviti čez zimo v klet ali hram, ne sme biti prezrela. Endivija, ki je že tako zrela, da je bela na sredi, rada gnije. Tudi jo je treba spraviti prej, preden pade slana nanjo, na vsak način pa do srede oktobra, kar je vse odvisno od vremena. Če je jesen lepo suha, lahko ostane dalje časa zunaj. Najbolje se Vam bo držala tista endivija, ki ste jo sadili konec avgusta. Spraviti jo morate več ko mogoče zeleno. Klet mora biti suha in zračna, vlažen prostor ni pripraven za to. Za salato je najboljša mivka, za druge sadeže ni tako natanko, je lahko tudi zemlja. Endivijo je treba posaditi v klet bolj na redko, da lahko dobi dovolj zraka. Korenine ne smejo biti do vrha zakopane v pesku, ampak naj gledajo za kakšna dva prsta iz njega, torej tako, da je srček zunaj. Če je mivka ali zemlja, ki ste jo nanesli v klet, zadosti vlažna, Vam endivije čez zimo ni treba zalivati, pač pa odpirajte pridno okna, kadar je vreme kolikaj lepo. Če se boste ravnali po teh navodilih, boste lahko vso zimo jedli lepo in dobro endivijo. Sicer pa ne prezrite «Zelenjadnega vrta» v današnji številki.

Toaletni (traletni) plovec odstranjuje nepotrebne in nadležne dlake povsem mehaničnim potom brez vsakega kemičnega učinka ter vsled tega ne deluje trajno, ako se uporablja samo kratek čas. Rabiti ga je treba trajno, pri čemer rast nadležnih dlak sčasoma popolnoma zamre ali pa ostane vsaj šibkejša, podobno kakor na mestih, kjer trajno drgne obleka dlakasta mesta, kot na primer na mečih. Paziti je, posebno pri osebah z nežno in občutljivo kožo, na to, da se ne drgne premočno, kajti sicer se koža lahko nekoliko vneme in začasno zardi. Priporočljivo je pri dlakah temne barve istočasno uporabljati razredčen vodikov dvokis (vodikov superoksid), s katerim se namažejo nadležne dlake, ki nato tako obledijo, da jih ni videti. Uporaba toaletnega plovca v nobenem primeru ne pospešuje rasti dlak. Pripomnimo še, da se dobi toaletni plovec v vsaki boljši drogeriji za malenkostno ceno. Nadležne dlake se za trajno odstranijo z elektriko, kar pa more izvršiti samo zdravnik.

Dopisi naših naročnic

Spoštovana gospa urednica!

Pošiljam naročnino za drugo polovico leta. Malo kasno sicer, a pri najboljši volji nisem mogla prej poslati. Imela sem razne neprilike v tem letu. A plača je majhna.

Vaš list «Žena in dom» mi jako ugaja, težko ga pričakujem vsak mesec. Bila sem že zelo v skrbeh, ako mi ga zbog nerednega plačevanja prenehate pošiljati. No, hvala Bogu, moj strah je bil prazen.

Upam, da bom vbodoče laže točno izpolnjevala svojo dolžnost.

Ideal dobre gospodinje

je pravo terpentinovo

MILO

ker se z njim uspešno pere vse, tudi najfinejše tkanine.

Listu pa želim veliko sreče in uspeha in pa da ostane vsaj na tej višini, na kateri je sedaj. Dovolj je bogat na vsebini, vsaj za prvo leto. Jaz sem Vam zelo hvaležna za res poučno in zabavno vsebino, ki mi popolnoma zadostuje.

Z odličnim spoštovanjem

K. J. v Mariboru.

Gospa urednica! Zadnjič sem listal po številkah Vašega lista «Žena in dom», ki ga dobiva moja žena, in priznati Vam moram, da so vse, posebno pa zadnja, vplivale name frapantno. Vesel sem, da so končno naše žene in gospodinje dobile list, ki dominira nad ostalimi in ki ustreza tisti splošnosti, ki jo je težko zadeti: preprosti mamici in inteligentni dami... Zelo bi bil vzradočen, da se smem prištevati med Vaše sotrudnike. Ako čutite potrebo, javite mi, prosim Vas, kakšno tendenco zastopa list pred vsem ostalim gradivom, bodisi poučnim, oziroma literarnim.

V prigribu Vam pošiljam pesem: «Polnočna slutnja», ki sem jo posvetil umrli svakinji Vladki Batageljevi, z iskreno prošnjo, da jo po možnosti uvrstite med ostalo gradivo literarne vrednosti. Toplo Vas pozdravlja Lojze Zupanc, učitelj.

Upravi «Žena in Dom», Ljubljana. Z listom sem zelo zadovoljna, saj najdem v njem vse, kar zanima sodobno ženo. Zelo pogodu mi je priloga za ročna dela in pa rubrika «Naša deca». Koliko poučnih nasvetov najdem v vsaki številki za vzgojo svojih punčk. — Posebno prav mi pride sedaj tu na počitnicah, ko je več časa za ročna dela. Zelo ugaja tudi tukajšnjim kmetiškim gospodinjam in dekletom, posebno zadnje se ne morejo dovolj načuditi lepim prilogam za ročna dela, in sem jim že mnogo lepih vzorčkov prerisala. Jaz tudi prav vneto agitiram za Vaš list in upam v kratkem pridobiti kako novo naročnico. — N. R. D.

Spoštovana gospa urednica! Vse Vaše liste, odkar sem Vaša naročnica, sem prejela, le št. 5. ne morem nikakor pričakati. Vse do sedaj sem mislila, da mora biti kje na kateri pošti založena, saj bi morala tudi to oprostiti, ker smo daleč od Ljubljane in je pot precej dolga. Ker lista vse do danes nisem prejela, Vas prosim, da mi pošljete peto številko, saj Vi si ne morete predstavljati, kaj je vredna slovenska beseda daleč od doma. — Najljubša mi je priloga z vzorci za ročna dela. Uživam, ko jo razgrnem pred seboj, in v mislih že gledam obleke svojih punčk, navezeno z enim ali drugim teh vzorcev. — Najlepša Vam hvala za vse dosedanje redno pošiljanje Vašega lista in obenem Vas prosim za št. 5. Pozdravlja Vas A. K.

Številko 5. smo Vam ponovno poslali.

Prosim vse one naročnice, ki ene ali druge številke ne prejmejo, da nam to sporoče tekom sedmih dni po izdaji, da jim potem ponovno pošljemo številko, ki je niso prejele. Kesneje je to nemogoče, ker nam nekatere številke poidejo.

Vse cenjene naročnice opozarjamo na poročilo strokovnjaka g. Paulina, ki je na tretji strani platnice.

Naslov najpogumnejše žene na svetu zasluži gotovo Američanka Viktora Bruceova, ki namerava poleteti z letalom okoli sveta. Na pot se je temeljito pripravila. Zadnji letalni poskus je absolvirala na letališču v Brooklandu.

So zdrava in rdeča ličeca moja,
ker mamica kuha mi kavico

„PROJA“!

Selma Lagerlöffova je slavna švedska pisateljica. Odlikovana je bila za svoje literarne zasluge s trakom «Častne legije». Visoko odlikovanje ji je slavnostno izročil francoski minister v Stokholmu.

Miss A. Macphail je prva žena, ki je bila izvoljena v kanadski parlament.

Prva češka višja dekliška šola je bila ustanovljena v Pisku leta 1860.

Nekaj misli O ljubezni.

Ljubezen je stvar krvi.

Zvestoba je stepa: Ni je možno ograditi.

Žensko srce podleže pritisku, a voda se brez odpora le prostovoljno.

Molk je najnevarnejši ženski odgovor.

Ljubosumnost je slabost egoistov in slabičev.

Kadar v ženi ljubezen umira, ji mož prvi zvoní k pogrebu.

Nežnost v nepravi minuti je nasilje.

Kdor ljubi — skriva.

Besede ljubezen pokrope.

Ženski odpor se staka neslišno kakor voda v podzemlju, ko izbruhne, je vihar.

Kdor ni ljubljen od ženske, naj sam presodi svojo vrednost.

Čuvstvo brez razuma — solnce brez zakonov.

Za zaljubljenostjo sledi pomišljanje — za njim vedno pika.

Zadovoljen in

dobro razpoložen

more biti vsak, ako si nabavi potrebna oblačila po nizkih cenah pri trrdki

DRAGO SCHWAB

LJUBLJANA

DVORNI TRG ŠT. 3.

Elegantni vzorci, moderna in precizna izdelava. Oglejte si bogato zalogo oblek, površnikov, ranglanov, „trenchcoat“ ter damskih plaščev itd. — Dežni plašči, usnjeni suknjiči, čepice, perilo itd. Angleško in češko sukno ter vse manufakturno blago se prodaja na metre v poljubni množini. Na željo pa se izgotavljajo obleke itd. tudi po meri v lastnem modnem ateljeju.

MATERE!

S svojci, ki boleajo na želodcu, črevesih, mehurju, srcu, ledvicah, jetrih, ali ki trpe vsled žolčnih kamnov,

V ROGAŠKO SLATINO!

Ne kolebajte, odločajte, dokler je še čas!

Rogaška Slatina so naši domači Karlovi vari. Nje sloviti zdravilni vreli

„Tempel“, „Styria“ in „Donat“

so svetovno priznani in cenjeni od vseh, ki so se kedaj k njim zatekli.

SEZONA: MAJ-SEPTEMBER.

Vzlic vsemu komfortu izredno nizke cene. Pred in po glavni sezoni, to je do 15. junija in od 1. septembra dalje, znatni popusti in največje udobnosti. — Zdravljenje, odnosno obisk zdravilišča v tem času se posebno priporoča.

ZAHTEVAJTE PROSPEKTE!

MODERNA KOŽUHOVINA

V VELIKI IZBIRI, KAKOR DAMSKI PLAŠČI, JOPICE, RAZNE PODLOGE, ČEPICE, OVRATNIK', TER VSAKOVRSNO KRZNO ZA OBŠIVANJE PLAŠČEV VEDNO V ZALOGI PRI TVRDKI

FILIP BIZJAK

KRZNARSTVO

LJUBLJANA, KONGRESNI TRG ŠT. 8

*

PREKROJEVANJE DAMSKIH KOŽUHOVINASTIH PLAŠČEV PO NAJNOVEJŠIM KROJU

Ako potrebujete

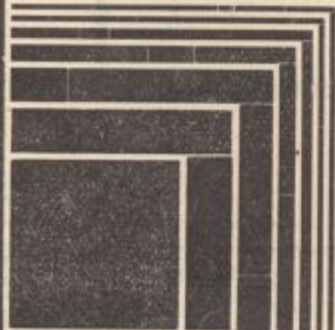
*okusne etikete,
umetniške lepake,
moderno reklamo,
lepo embalažo,
zemljevide, delnice, note
ali druga litografska dela,*

zahtevajte ponudbe litografskega zavoda

Čemažar in drug
Ljubljana, Igriška ulica števil. 6

Telefon 25-69

Telefon 25-69

DELNIŠKA TISKARNA

D. D. V LJUBLJANI

MIKLOŠIČEVA CESTA 16

BRZOJAVNI NASLOV: DELTISK
TELEFON 2132

RAČUN POŠTNE HRANILNICE
ŠTEV. 11.630

TISK IZ IZDOLBE-
NINE V BAKRU
(BAKROTISK)

TISKARNA IZVRŠUJE
VSAKOVRSNE TISKO-
VINE, KNJIGE, REVIJE,
ČASOPISE, DIPLOME,
DELNICE, SREČKE, KO-
LEDARJE, ENOBARVNE
IN VEČBARVNE SLIKE
POLJUBNE VELIKOSTI,
VREDNOSTNE PAPIRJE,
RAZGLEDNICE, LETAKE,
LEPAKE, POSETNICE,
OVITKE, OSMRTNICE,
POROČNA NAZNANI-
LA, OVOJE ZA RAZNE
INDUSTRIJSKE IZDELKE

POSEBEN ODDELEK ZA
IZVRŠEVANJE IZVIRNIH
RISB IN SLIK ZA RAZ-
LIČNE REKLAME, VRED-
NOSTNE PAPIRJE, ILU-
STRACIJE, UMETNIŠKO
OPREMLJANJE KNJIG,
REVIJ IN POLJUBNIH
NAROČENIH TISKOVIN

SKICE NA ZAHTEVO

KNJIGOVEZNICA
JE OPREMLJENA Z
MODERNIMI STROJI IN
NAJNOVEJŠIM MATE-
RIALOM TER IZDELUJE
RAZLIČNA DELA, KI
SPADAJO V KNJIGO-
VEŠKO STROKO, NA-
DALJE IZVRŠUJE UMET-
NO VEZAVO KNJIG
Z ROČNIM ZLATENJEM
PO ORIGINALNIH NA-
ČRTIH IN NAROČILU

IZDELOVALNICA
TRGOVINSKIH KNJIG
V POLJUBNI VELIKOSTI
IN OBLIKI Z LASTNIM
ČRTALNIM STROJEM

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68.—, za pol leta Din 35.—, za četrt leta Din 18.—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2.—. Posamezna številka stane Din 5.—, krojna priloga Din 2.—.

Izhaja vsakega 15. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravništvo Erna Podgornikova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Prule 11.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

Tajnosti

elegantno

oblečene dame

Kako naj se preskrbim z obleko za zimo?

Priroden je nagon civiliziranega človeka, da svojo zunanost čim bolj prilagodi svojemu individualnemu okusu, ki pa se mora kolikor toliko skladati z vedno menjajočimi se nazori svoje dobe, stremečimi za vedno popolnejšo obliko linije in lepote, kakor tudi za originalnostjo idej, stopnjujočo se včasih do bizarnosti, ki nimajo nobenega praktičnega pomena. Vendar se izlušči iz vseh takih poizkusov, ustvariti nekaj še nevidenega, večkrat kako dobro zrno, ki se s pridom da uporabiti v neštevilnih zahtevah in potrebah moderne dame in tako končno vendarle usmerja in kaže pot, kako bi ustvarili nekaj, kar smo sicer čutili in slutili, pa se nismo upali ali znali izraziti in oživotvoriti. Seveda je za vse to potreba stalnega zasledovanja miselnosti ustvarjajočih centrov, po katerih delu in motivih se da že tudi naprej slutiti nadaljnja pot in pravilo. Lep dokaz temu je n. pr. podaljšanje vse letošnje damske garderobe, kar se je pripravljalo že lansko zimo pri večernih, letos pa tudi dnevnih oblekah v nekako podaljšanih posameznih delih ter se tako polagoma iz prekratkih pripravila pot daljšim, mogoče celo zopet dolgim oblekam brez vsake «revolucije». Nepotreben je torej strah mnogih ob nakupovanju novih oblačil, da bodo ona morda že po nekaj mesecih nemoderna in nemogoča v družbi, pa tudi resen opomin tistim, ki se ne morejo takoj prilagoditi zahtevam modnih diktatov. In prav v tem grmu tiči zajec, kajti čas hiti in se ne ozira na stotine pomislekov, izvirajočih iz prevelike oddaljenosti od velikomestnih centrov, ki s svojim koncentriranim intelektom diktira pot vsemu in vsakomur. In prav zaradi te oddaljenosti je še bolj potreba, da se ravnamo po njihovih zadnjih navodilih, ker nazadnje vendarle, navadno žal prepozno, pridemo do spoznanja — da so imeli prav!

Ako k temu pridružite še svoje izkušnje, v kakšni obleki se počutite «doma», pravilno izberete barve in kroj k temperamentu in svrhi, kateri naj obleka služi, ste si lahko v svesti, da bo Vaša garderoba ob majhnih stroških in ne prevelikem obsegu lahko ustrezala Vašim zahtevam in da boste ob vsakem času pravilno in elegantno oblečeni.

V naslednjem nekaj glavnih smernic in nasvetov za letošnjo jesensko in zimsko sezijo:

Linija ostane slejkoprej enaka dosedANJI, v životu nekoliko pretisnjena, spodaj komaj za spoznanje-razširjena, pri popoldanskih in večernih z različnimi Gode in Bolero efekti razgibana in okrašena. Pasovi, še više ko do sedaj, se uporabljajo tudi pri najelegantnejših modelih. Plašči so kakor obleke in krila nekoliko daljši, uveljavlja se tudi Complet, obleka in plašč iz enega blaga, kjer je plašč nekoliko krajši, da se vidi spodnji rob krila. Angleški kostum je še

vedno na površju, pri teh je kratka jopica za spoznanje daljša ko do sedaj.

Barve so: črna, modra, zelena, temnordeča in temnorjava, v sportnih vzorcih tudi svetlejše rjavo ali beige, mešano z rjavimi ali rdečimi nitkami. Posebno lepe so vzorčaste lahke volnene vrste blaga za obleke prepletene z živobarvnimi svilenimi vzorci, ki z belim Pikee ovratnikom delajo mladostnoljubko pojavo. Ovratniki pri plaščih so dosegli letos menda višek svoje velikosti. K sreči so se cene kožuhovini nekoliko znižale, posebno pri finem krznu, in ker se zaradi velikosti ovratnika vidi zelo mnogo modelov brez krzna na rokavih, ki pri drugih zato sega celo do komolca, si bodo tudi to novost lahko privoščile vse ljubiteljice toplih kožuščekov za vratom. Novost v kožuhovini je Persianec v naravni sivi in rjavi barvi, ki se prav lepo poda k modni rjavi barvi blaga, nadalje bizam, iz katerega se garnitura ovratnika in manšet letos dobi že za 600 do 800 Din. Opossum, barvan kakor kuna, siva lisica ali dehor, je zelo uporaben in trpežen, koža vidre in bobra prihaja zopet do svoje stare veljave. Zaradi trpežnosti in nizke cene, kakor tudi zato, ker se lahko barva v vseh modnih barvah, se zelo veliko uporablja striženo jagnje, ki ga včasih le strokovnjak lahko loči od kože, ki jo imitira. V črni barvi dominira še vedno Seal. Skunks in Persianec ter Astrahan so zaradi svoje trpežnosti skoraj vedno v modi. Clou mode za popoldanske plašče je vsekakor siva lisica, ki se zaradi visoke cene imitira in barva v več vrstah. Ravno tako se imitira prava kožuhovina v pliših, ki jih skoraj ni razločiti od kože, ter se iz njih izdelujejo prav efektni in topli plašči za zimo. Za sport je zelo priljubljena kratka jopica iz blaga v imitaciji usnja, ki je poleg tega nepropustna za vlago.

Da bi mogel zadovoljiti vse svoje cenjene naročnice, sem letos povečal svojo zalogo izgotovljenih plaščev, modnih in sportnih, po najnovejših modelih, in to zaradi večjega nakupa v cenah, ki ne pripuščajo nobene konkurence. Tako stane n. pr. sportni plašč iz čisto volnenega blaga od Din 420 do Din 900, modni v vseh barvah s kožuhovino od Din 1000 naprej, krasni plišasti plašči od Din 1200, zelo praktični in še vedno moderni trenchcoati Din 760, z odpenjajočo se volneno podlogo Din 1000. V zalogi imam tudi svilene dežne plašče, smučarske površne jopiče in smučarske kroje. Z veliko izbiro prvovrstnega blaga za plašče, obleke in kostume, kakor tudi s svojo znano prvovrstno delavnico za dela po meri upam zadovoljiti vse svoje cenjene naročnice po njih želji in zahtevah.

Alojzij Paulin
Ljubljana
Kongresni trg 5

Nikakih skrbi ni več v jeseni

odkar ve vsaka pametna gospodinja, da se sadežni madeži dajo
lahko in sigurno oprati. – To omogoča edino SCHICHT^{ov}

RADION ki varuje perilo.